

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Fellelős szerkesztő: Kiadja:
VÉZSI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapestén 4 kr., vidéken 5 kr.

A beteg ország.

Budapest, április 25.

(s.) Ebben a pár sor írásban szeretett hazánkról, Magyarországról lesz szó, amint ezt az első szempillantásra etlalnál méltóztattak. Nem szólunk azonban ennek az országnak sem politikai, sem társadalmi, sem gazdasági betegségeiről. És ezt már aligha volt olyan könnyű etlalnál. Mert Magyarországon minden más betegségről többet beszélnek, mint arról az egyről, amely valamennyi közt a legnagyobb. Ez a legnagyobb betegség az, hogy az ország — nem egészséges. Ez egy kicsit, ugye, olyanformán hangzik, mint Hamlet sirásójának a hasznos igazsága? Pedig ez a mi igazságunk kevésbé humoros, sőt inkább nagyon szomorú. Valamennyi szomorú igazságunk közt az a legszomorubb, hogy Magyarországon gyenge labon áll a közegészségügy.

Politikai, társadalmi, gazdasági bajaink sok az orvosa, még több a kuruzslója. Szinte minden embernek van egy-egy receptje valamelyik fajtára. Csak éppen azzal nem törődünk, vagy nem törődünk eléggé, ami valamennyi bajunknak ő s oka, mert belőle fakad a mi gyengeségünk, s a gyenge szervezet könnyen megbetegszik, nehezen gyógyul. Azért vagyunk gyengék, mert kevesen vagyunk, s azért vagyunk kevesen, mert nem törődünk az egészséggel, az ország egészségével.

Hogy milyen mostoha gyereke nálunk a kormánzatnak és törvényhozásnak a közegészségügy, arról megdöbbentő képet festett tegnap a főrendiházban *Korányi* Frigyes, a tudós professzor. Megdöbbentő volt ez a kép, mert következményeiben mutatta meg azt az indolenciát, amellyel önmagunk ellen vétkezünk. Reámutatott a népesség szapo-

rodásának eljlesztő adataira; a halandóságnak szörnyűséges arányaira; és egyenesen a lelkünkbe markolt, mikor mind ezeknek nyomán azt a kérdést vetette föl, hogy milyen hatalmasak lennének, ha nem tizenhét millió, hanem huszonöt-harminc millió volna a magyar birodalom népessége? Mert ennek a kérdésnek a nyomában viszont egész sereg más kérdés settenkedik, csupa kínos, gyötrelmes kérdése a hazafi lelkiismeretnek. Mit veszített a magyarság azzal, hogy semmit, de semmit sem tettünk a nemzet fizikai erejének fokozására, a veszendőbe ment erő megmentésére? Hányszorosa volna ma már ez a nemzet önmagának, ha nem pusztulna el a legtöbb ujszülött egy éves kora előtt, a legtöbb munkás férfi a husz és negyven év közt? Micsoda kétségbejítő foka az a nemzeti lelkiismeret tunyaságának, amely látja, hogy a magyarság szaporodása milyen lassu, majdnem semmi, és még csak gondolkozóba sem esik ezen a leverő jelen-ségen?

Ki törődik nálunk azzal, hogy az első népszámlálás óta a legutóbbi összeírásig mindig kisebb lett a szaporodás és szinte attól kell félni, hogy ma-holnap már nem szaporodás lesz, hanem visszaesés? Ma-holnap ott leszünk, ahol Franciaország, ahol a lakosság nem szaporodik, hanem fogy. Csakhogy Franciaországban ezt a jelenséget a századvégi kultúrában enerválódott nép meddsége okozza, nálunk ellenben a kultúra elég alacsony arra, hogy ettől bizvást szaporodhatnánk. A baj oka nálunk nem a születések kicsi számában van; a magyar faj erős, egészséges; a magyar anyák teljesítik a köteleességeket. A halandóság irtózatosa aránya, különösen a gyermekhalandóság borzalmas adatai magyarázzák meg nálunk a szaporodás elmaradását. Azért nem növekszik Magyarország népessége évenként már egy

percentet sem, mert körülbelül ugyanannyian halnak meg, a hányan születnek. Ott vagyunk már a határon, a pusztulás határán. Még csak egy lépés, s ebben az egyben utólérjük a világ legzseniálisabb, de leglégbább nemzetét. És akkor a világ legbűnösebb nemzete mi leszünk. Mert nekünk módunkban van itt, ezen a kétségbejítő határvonalon összeszedni magunkat. A francia nemzetet regenerálni nem lehet, a magyart nem is kell. Nekünk csak a közegészségügyünket kell regenerálni. Törődjünk egy kicsit az ország egészségével, akaszszuk meg a halandóságot és akkor elérjük a *Korányi* Frigyes ideálját, lesz huszonöt-harminc millió magyar.

Számitsuk-e ki, mennyit tenne ez gazdasági erőben? Mennyi termelővel, mennyi fogyasztóval gyarapodnék az ország? Ha csak háromszáz forintra becsüljük egy ember gazdasági értékét — ami ugyancsak sovány becslés — akkor is, huszonöt milliónál kétezerhétszáz millió forint volna a nemzeti vagyonnak többlete. Hát a politikai erőszaporulat, amelyet a népességnek ez a megsűrűsödése jelentene? Most ez még álomnak is mintha merész volna. Pedig olyan könnyen valóság lehetne belőle, nem is a nagyon messze jövőben, hanem már egy-két évtized múlva. Csak egy kicsit vigyázni kellene a nemzet egészségére. A testi egészségére. Nemcsak a politikai és társadalmi nyavalyákat kellene mindig kuruzsolni, nemcsak a korrupció és a szociális kórságok ellen kellene hadakoznunk a parlamentben és sajtóban, hanem arra is kellene néznünk olykor-olykor, hogy a fizikai lételünket pusztító kórságok ne tizedeljék szabadon az ország népességét; ezek ellen is el kellene már egyszer kezdenünk a védekező hadjáratot.

Ami eddig történt ebben az irányban, az majdnem semmi. Van egy közegészség-

TÁRCA.

Lizi.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája —

Írta: *Thury Zoltán.*

Harlicska urat, ugyanazt a Harlicskát, aki ez ideig a mozgó postánál volt, de most három hónapja a fővárosba kérekedett, idegen asszonnyal látták a minapában. Nem valami tisztességes fehérréppel, akire azt mondhatta volna, hogy a testvére, vagy sógoránéja a vidékről, vagy hogy egyáltalában az atyafiságból való. Az asszonynak nagy, félrecsapott kalapja volt töméntelen tollal, s dusan csipkézett szoknyái, amiket bőven mutogatott a finom harisnyákkal egyetemben, olyan bőven, hogy az már nem is volt illendő. És cigarettázott, amin mód felett elbámult Harlicska ur. Minden füstgomolyag után, amit kifújt a száján, ugy elnézett, mint a gyerek s titokban a szomszéd asztalok publikumát kémlelte, hogy vajjon nem szólják-e meg az asszonnyal együtt őt is, aki pedig nem is dohányos. Általában sokkal tartózkodóbb volt, mint a nő. A pincérekkel is csinyján bánt s míg az asztal alatt a kövéres, puha kezeket szorongatta, aggodalmasan sandított az ajtóra, ha jött valaki. El se tudta képzelni, hogy hogyan volna az lehetséges, de azon járt az esze, hogy egyszer csak a felesége jön be. S csakugyan az ablak alatt olyanforma asszonyok mentek el, kis tömzsi, kerekpépű nők, hogy néha a Harlicska ur szívébe fagyosan hullámozott bele a vér és rémület sugdosott: — Lizi, Lizi... A feleségének tudniillik Erzsébet volt a neve, de ő csak ugy mondta hogy Lizi.

Nagyváros ide, nagyváros oda — azért bi-

zony kétszer is meg kell gondolni az ügyetlen embernek, hogy mit csinál. Az emberek mindenfelé eljárnak. Teszem föl, az ügyvédjelölt Simon Károly néha meg vidékre is kimegy foglalni meg licitálni, hogyné fordulna hát meg mindenfelé idebenn a városban. Mert aki a városnál dolgozik, hát annak is akad dolga a külső fertályokban, sohase tudhatja az ember, hogy honnan buvik elő valami gyárból, vagy üzletből, amit végig vizitálnak, különösen adófeliszámolások idején... meg hát hiszen tavasz van, enyhe puha és a csupa frisszöld holmizagától terhes, bódító a levegő, mintha simogatná az ember bőrét... Elbódorgottak erre arra, kifelé, ahol sok varróleányka karongfogva sétál s a mesterlegények harmonikán játszanak... Nem lehet elég messze menni senkinek a titkával. Harlicska urat is meglátta valaki a szép kövéres asszonnyal, aki pávasan lépkedett mellette, miután a vendéglőben nagyon jóllakott... Különbön is feltűnő pár volt. A férfi az asszony vállig ért csak s ugy fogta karon, hogy folyjuttotta utána a kezét. Meg óvatosan fordult be az utcákba, miután sunyin körülpislogott s a mellett a világban járatos, mindenféle tapasztalatokkal teli urat játszta az asszonynak. Még a pálcáját is ugy forgatta az ujjai között, mint a nőbel fiatal urak s szaporán fecsegett. Aznap későn jutott haza. Az asszony a nagy szobában valami könyvet olvasott s ugy várta be.

— Hol voltál, fiam? — kérdezte. — Izend meg máskor, hogy ha elmaradsz.

Harlicska ur azt mondta, hogy: jól van, majd igen. — Aztán meg bosszankodva dörmögött: Mindig az az izenés. Mintha nem is lenne egyéb dolgom. Az embernek ugy fő a feje, hogy sustorog, aztán meg izenni.

— Azért mondom, lelkem, hogy megnyugtass. Végre is aggdódom.

— Szép, szép.

Másnap mosolyogva fogadta a kompánia

Harlicska urat. Az a Simon Károly nevezetű ügyvédsegéd, a kiről már volt szó, meg a városból a fogalmazó, bizonyos Kun Sándor segy még egészen fiatalos formája, mindig mosolygó képű kereskedő ember, a kivel talán három gimnáziumot járt együtt az iskolában Harlicska ur. A fiut aztán inasnak vitte az apja, mivelhogy rosszul tanult s csak később került össze a pajtásokkal újra. Már boltos volt akkor, sima, finom ember, a kit azok az uri dámák műveltek ki, a kiket kiszolgált, hogy keztyűt próbált a kezükre, meg a derekukat mérte a centiméter szalaggal s azonközben szépeket mondott nekik... S nézették Harlicska urat, mint valami csodát. Rátapadt a szemük s mig végig mustrálták, csendes, áhitatos irigységet fejezett ki a sovár pillantásuk, meg meglepetést, hogy: ime, ebben az emberben mi minden lakozik. Nem is engedték meg neki, hogy mindjárt leüljön. Előbb megforgatták, hogy hátha valami különös fedeznek föl rajta s a városi hivatalnok megtapogatta a kabátja posztóját.

— Persze, szépen öltözködöl... — mondta irigyen.

— Dehogy, — mondta a boltos. — Tud beszélni. Az a fő. Ha szépen beszél az ember, boldondul az asszony. — És elkomolyodott s nagyot sóhajtott. — Én nem tudok az asszonnyal bántani, ha csak nem vevő. A boltban igen, de az utcaán már sehogy se megy...

— Mit akartok? — kérdezte Harlicska ur. — Meg vagytok boldondulva?

Összemosolyogtak az urak s most már lármásan, egyszerre beszéltek mind a hárman.

— Tudunk mindent. Mindent! Majd elmondom a feleségednek!

S mulattak azon, hogy megjött és most már összedugták a fejüket az asztal felett s pusmogva beszéltek.

— Hogy csináltad? — kérdezte Simon Ká-

ügyi törvényünk 1876. óta. Az a törvény azóta persze elmaradt a tudomány mögött. De még azt a ma már elavult törvényt sem hajtották végre soha. Most már itt volna az ideje, hogy revideálják. Igazán komikumnak is erős, hogy az legyen a sorsa egy huszonhárom esztendő törvénynek, hogy revideálják, mielőtt a maga egészében foganatba ment volna. Pedig ennek így kell lennie. Minden más tennivalónál sürgősebb ez, minden más kérdésnél fontosabb kérdés a közegészségügy kérdése. Tessék elővenni azt az elavult törvényt, amelyhez születése óta senkinek nyúlt, tessék elővenni és kidobni az ablakon, hogy újat lehessen a helyére tenni. Ezt az új törvényt tessék meghatározott időre csinálni — úgy, mint a kuriai bíraskodást — hogy a törvényhozái indolencia bizonyos idő múlva kénytelen legyen újra elővenni és a haladó kor igényeire módosítani.

És mindenekelőtt és mindenekelőtt tessék végrehajtani a törvényt; egyelőre legalább azt, ami van, aztán mennél sürgősebben az újat; egy szóval, tessék már egyszer egészségügyi adminisztrációt csinálni Magyarországon, mert máskülönben pusztulásnak indulunk, mint a franciák. És még csak az a vigasztalásunk sem lesz, hogy azért pusztulunk, mivelhogy nagyon miveltek vagyunk.

BELFÖLD.

A külügyminiszter Budapesten. Gróf Goluchowski Agenor budapesti időzéséről s a hozzá fűzött kommentárokról a *Neue Freie Presse* esti lapja a következő tájékoztatást szolgáltat:

Mi informált részről szeretett megbízható értesüléseink alapján fantasztikus kóhollandyoknak mondhatjuk a magyar lapok híreit. Hiszen a külügyminiszter öt hónapja nem volt Budapesten, ahol időközben kormányváltás, sőt némelyek szerint rendszerváltás is állott be. Különösen a közgazdasági kérdések halmozódtak fel, de azért még mindig csak folyó ügyek maradtak, ment hisz a kül- és belpolitikát alapjaiban nem ingatják meg. *Goluchowski*-nak az új kormány tagjaival személyes érintkezésbe kellett lépnie, hogy az új kérdések felől tájékoztassa magát. *Suzara* osztályfőnök azért ment vele, mert ő a miniszterium gazdasági osztályának vezetője és így a Vaskapu-ügyről nélkül nem lehet tárgyalni. Gróf *Szechen* a külügyi magyar osztály főnöke és csak a magyar társadalmi körök megnyugtatására van Budapesten. *Dóczy* Lajos jelenléte csakis magánügyekre vonatkozik, amelyek

miatt ma már Berlinbe utazott. *Mérey* pedig a miniszter állandó kísérfője utazásai közben.

A delegációkat csak a kétség ószszel hívják össze és e miatt újabb tárgyalásra nincs szükség. Hogy *Szell* és *Goluchowski* közt politikai eszmecsere is volt, természetesen feltehető, de hogy a megbeszélések semmi esetre sem vonatkoztak a magyar lapok által híresztelt dolgokra, az egészen bizonyos.

Goluchowski gróf külügyminiszter, aki ma délután készült elutazni, elutazását holnap reggelre halasztotta. A mai estét a külügyminiszter *Szell* Kálmán miniszterelnökkel és több ismerősével a nemzeti kaszinóban töltötte.

A kuriai bíraskodás. Az országgyűlési szabadelvű párt báró *Podmaniczky* Frigyes elnöklété alatt tartott mai értekezleten tárgyalta a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot, amelyet *Sivák* előadó ismertetett és elfogadásra ajánlott.

A törvényjavaslat általánosságban vita nélkül elfogadtatván, a 11. §-nál *Tisza* Kálmán világosabb szövegezését ajánlja a rendőrség és katonaság beavatkozására vonatkozó rendelkezésnek, amelyből félreértések támadhatnak.

Az előadó, *Szilágyi* Dezső és *Plósz* miniszter kizártnak vélik a félreértés lehetőségét, ki levén mondvá, hogy a karhatalom büntetlenül csak a választói jog védelme érdekében vehető igénybe.

A 166. szakasznál *Kubinyi* Géza kijelenti, hogy a régi szabadelvű párt csakis a paktum kényszerre követhetően járul a fősolgabíró és solgabíró meg nem választhatóságát kimondó rendelkezéshez, amely ellenkezik a szabadelvűséggel és a jogegyenlőséggel.

Szell miniszterelnök kéri, ne beszéljenek régi és új szabadelvű pátról, mert az ily megkülönböztetések ellenkeznek a párt két hó előtti történet komoly politikai állásfoglalásával. Az ily megkülönböztetéseknek meg kell szűnniök a kedélyekben s a nézetek markirozásában. (Élénk helyeslés.) Magának a szóban forgó rendelkezésnek nincs is semmi köze a szabadelvűséghez; mindenesetre sokkal kevesebb, mint annak, hogy a választók szabad elhatározásukban ne befolyásoltassanak. (Élénk helyeslés.)

Horánszky csatlakozik a miniszterelnök szavaihoz, annak megjegyzésével, hogy reméli, a jövő megmutatja, hogy szabadelvűség tekintetében ez a párt ma is az, ami a régi volt. (Általános helyeslés.)

Kubinyi Géza kijelenti, hogy nem akart megkülönböztetést tenni a párt tagjai közt s az összeolvadásnak nincs ő nálánál melegebb barátja.

Tisza Kálmán nézete szerint a törvényjavaslatba felvett új rendelkezéseket is elfogadta a párt, amidőn hozzájárult a miniszterelnök előterjesztéséhez.

Szilágyi Dezső elfogadja a szóban forgó rendelkezést azért is, mert helyesnek tartja.

Az értekezlet ezek után változatlanul elfogadta a törvényjavaslatot s tudomásul vette az állami számvénvőszéknél a Hazban holnap tárgyalandó három jelenését is.

A Vaskapu tarifája. A magyar hajózási egyesület elnöksége a múlt héten megjelent *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszternél a Vaskapunál szedendő díjak dolgában s kijelentette, hogy az osztrákok durva támadásaival szemben hazafiatlan eljárásnak tartaná, ha aggályait az életbe léptetendő díjszabás tekintetében szokása szerint nyilvánosságra hozná; kérte azonban a minisztert, engedje meg neki, hogy használat és tájékozás végett átnyújthassa neki részletes számításait. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter helyeselte az egyesület magatartását és kérte az összes adatoknak átadását, amelyeket azután az egyesület a legutóbbi napokban tényleg a miniszter rendelkezésére is bocsátott.

Földes Béla a kvótáról. Dr. *Földes* Béla, a tudós nemzetgazda ma érdekes cikket ír a *Budapesti Taghatalomban* a kvótáról. A kis tanulmány lényegét a következőkben ismertetjük:

Földes szerint a kvótakérdés előkészítésének és kezelésének eddigi módja elégtelen s nem is méltó a monarchia két államához. Ezen a ponton kell első sorban segíteni. Egyedül úgy lehet a két állam teljesítő képességéről tiszta képet nyerni, ha a két állam gazdasági erejétől állandó és részletekre is kiterjedő statisztikát is vezetnek. Míg ez a szükséges alap hiányzik, igazságos ítéletet nem lehet mondani sem a magyar kvóta emelésének kérdésében, sem pedig a kvóta-megállapítás módjának megváltoztatása tekintetében. Ebben a pillanatban gazdasági és pénzügyi szempontból még egyik kérdés sem érett meg az objektív ítéletre, de nagyon valószínű, hogy a kvóta-megállapítás módjának és az egyszer megállapított kvóta időtartamának megváltoztatására igen hamar rá fog kelleni térni. Ez a dr. *Földes* Béla nézete, amelyvel körülbelül a *Horánszky* Nándor ismeretes álláspontjához áll legközelebb.

Aki nem akar skartban lenni. *Almássy* Géza, a fölméltet szolnoki főispán, végleg elköltözött már régi székhelyéről. Mikor a megye tisztikara bucsuzni járt nála s a küldöttség szónoka azt találta mondani, hogy a főispán urat a politikában örölte meg: *Almássy* Géza jónak látta válaszában ebbe a szónoki virágba kapaszkodni. S most megtudhatja ország-világ, hogy a volt szolnoki főispán nem érzi magát megöröltnek, skartba sem engedi magát tétetni, sőt inkább tovább is haladni fog a tettek mezején.

A katolikus autonómia. Az autonómiai kongresszus huszonhates bizottságának tagjai a tárgyalásokban heáült szünetet arra használják fel, hogy a

roly. — Hogy kezdted? Csak azt mondd meg. Mindjárt nekimentél, hogy: nagysád, a mindenit!

— Hej, tudja ő! — sóhajtott a boltos.

— Meg csinós fiu is!

— Nagy betyár! — S möhón, a rendkívüli

embert megillető bémulattal várták, hogy mondjon valamit. Hogy hogyan megy az, ha az ember megölel egy egész idegen asszonyt, akinek talán ura is van! Nem fél, hogy jön a férj s azt mondja: — együnk meghal, vagy valami ilyen formát, ahogy már olvasni szokott efféle az ember. Meg az asszony... Az asszony, az idegen nő, akinek éppen csak köszönni szabadna, ha ismerős vele az ember. A szép nagy hölgy, aki bujdosik a eskékért, a merőben idegen szép gömbölyű kebel, amire lehajtatja az ember a fejét, meg a tiltott eskő, amiért az ember még egy golyót is kaphat az agyába, ha úgy esik, hogy rajtaveszt az elrejtett, izalmas szerelmen... A hódítás, ahogy odáig eljut az ember, hogy szeretője van. Nem afféle közönséges, hanem veszedelmes, urnak való, lehetőleg egészen finom hölgy... Aztán a viszony... Hogy mindez csak úgy megcsinálódik magától, vagy küzködni kell utána annak, aki egyáltalában arravaló ember, mint például *Harlieska* ur... Magának még a messze reménységben se tudott volna elképzelni egyik se ilyen sikert. Ők már csak megmaradnak a feleségeiknél, egyszerű, kicsi, nem is igen művelt s nem is igen formás asszonykáknál, aiktől gyermekeik vannak, meg aikkal már szépen összeszoktak és akik sokat pörölnék és mindig konyhaszagnak. Persze, hát aki valami kis viszonyt kezd, hát azt más fából faragták. Ő, a *Harlieska* érte, *Harlieska*, *Harlieska* — s moxyogták magukban a nevét és föl-néztek róla, akit szerenésűjük volt ott tisztelni az asztaluk mellett még azután is, hogy ime...

S *Harlieska* ur csakugyan nőni kezdett. Előbb inkább csak megrémült s arra gondolt, hogy ezek majd árulkodni fognak az asszonynál otthon, de aztán azt érezte, hogy megfeszül a

kabát a mellén s hogy csakugyan van abban valami szép, ha az ember elmerészkedik idegenbe is egy kis tilos szerelemre s bár amugy csak egyszerű hivatalnok, kirugja a lábait alól az ostoba polgári morált. S lassan, kellelenül határozta rá magát arra, hogy beszél ezeknek a népeknek, akikről nem igen telelezi föl, hogy től tudnak emelkedni hozzá. Azok habsolni szerettek volna a szavát, ő pedig éppen csak hogy sziveskedett egy két lényegtelen fölvilágosítást adni s azokhozban gyönyörködött bennük, hogy milyen éhesek, hogy őt magát is szeretnék elnyelni.

— Hát — mondta — hát igen, csakugyan van abban valami, hogy meg tudja az ember örökösen otthon. A gyerekek bögnék, mint a vadak, idegessé tesznek, hát kerestem magamnak egy hozzávalót. Uri nőt... urit...

Pauzát tartott s ezalatt kellemetlenül szólt bele a szavába a vörös hivatalnok:

— S a Lizi? Hát a Lizi?...

Harlieska ur rámondott:

— Nem kell belekevernii.

— Hát amint gondolod.

Harlieska is körülnézett s mert látta, hogy a közönséges ostoba polgárnép mind arra gondol most, hogy: Lizi... Lizi... — méregbe jött s merész, huszárós vágással akarta visszazsebrozni az érdeklődést annak, amit ő beszél. Az asztal ütötte s méregbe jött.

— Lizi gondoskodjék arról, hogy vasárnap legyen tiszta ingem. Lizinek én konyhapénzt adok. Lizinek én többel nem tartozom. Lizi, Lizi, micsoda Lizi... Ki az a Lizi?

Először a kis boltos állott föl. Mosolygott, de valamieskét borongósan. Olyanformán, mint az üzletben szokott mosolyogni, ha már nagyon megzsebrozta valami válogató asszony.

— Hát — mondta és hajlongott, nagyon hajlongott *Harlieska* ur előtt — hát csak nevezetes fiu vagy, igazán nevezetes... Hát csak, te tudod, hogy mit csinálsz. Végzett ember vagy, diplomás...

S menni akart, de aztán a fején kalappal felöltözött leült még az asztal végén. Csak úgy véletlenül, mert ilyenkor már szalad az üzletbe. A másik két ur hallgatott s a hosszú, kinos eszendben mintha valahonnan mindig azt hajtották volna: Lizi, Lizi... Nem volt az hangos szó, csak éppen hogy érezte az ember, amint ezek az emberek neki könyökölve az asztalnak, komoran hallgattak. Lizi valahol, bizonyosan otthon sóhajtott, Lizi, a szegény tömzsi kis asszonyka, akin semmiféle ruhának nem volt formája, aki négy gyermeket végigszoptatott, akinek kicserepesedett, durva keze volt, mert mosott, vasalt, főzött, hogy *Harlieska* urnak ebédje legyen és vasárnapra szép fehér ruhája, Lizi, az átlagos kis-hivatalnokné, Lizi, akinek a fajtáját tönkreteszti a házasság első néhány éve, akit úgy kitapos a sorsa, mint ahogy ő kitapossa a topánkját... S varázsa lett a szónak... A panaszos jaj, mintha csak azt várta volna, hogy megüssék a hirt, amiből kivijjog, vadul, fél nélkül rontott végig a közönséges népeken. Mindenféleképpen sirt, úgy is, mint ahogy a gyermek panaszkodik, meg ugys, mint ahogy a haragok bomlottan összekonganak, ha a toronyba belecsap a menyő — s a közönséges kis átlagos népek most már tisztán hallották, hogy: Lizi, Lizi, Lizi... ezer formában s az egyik dühbe jött és veszett haraggal csapott bele az asztal közepébe:

— Lizi! Az nekid Lizi?

Az ő Lizije meg a többi mind ott nyögött a szavában. Mi lesz abból, ha már a szegény rongyos is szeretőt keres, a nyomorult patkány, akinek abban az oduban van a helye, amelyikben az asszony megszűli meg táplálja a nyomorúság kölykeit. Mi lesz, mi lesz...

S *Harlieska* ur csak kapkodta ide oda a fejét s egyszerre meglepetve látta, hogy elhúzódnak mellőle és egyedül ül az asztal végén. Azok pedig ott diskurálnak és a szép úri nőre már senkise kíváncsi.

különc bizottság munkáját gyökeresen átalakítsák és a részletes módosításokat is megállapítsák. A hét folyamán valószínűleg sikerülni fog a betervezés részletes módosítások szövegének a megállapítása, amelyben részt fognak venni mindazok a bizottsági tagok, akik a fővárosban időznek. A néppárti tagok azonban kijelentették, hogy ők nem állanak el szeparatisták álláspontjától és bár nincs reményük arra, hogy azt a huszonhetes bizottságban keresztülvihetnék, mégis külön indítványok alakjában szándékoznak azt ott kifejteni s majdan külön szervezeti javaslatot kidolgozni, hogy módjuk s alkalmuk legyen az összehívandó kongresszusban külön akciót kifejteni s azt a politikai tere és a választási mozgalmakba is átvinni. A bizottság higgyék, hogy ezzel szemben biznak a püspöki kar közbelépésében, mely a leghatározottabban ellenzi a fogya, hogy a katolikus egyház belső ügyei korteskedés, vagy izgatás céljából így kihasználtsanak és esetleg mélyebb szakadás álljon be a katolikusok körében.

Az Ugron-párt. Ismét *Ugron-párt* lett a Bartha Miklós elnöklte alatt tanácskozó függetlenségi és 48-as párt-ból. Nem vette ugyan fel a régi nevét, de visszakapta a régi vezérét. Ma alakult a párt újra és erről a következő értesítést tették közzé:

A függetlenségi és 48-as pártnak Bartha Miklós elnöklte alatt tanácskozó árnyalata mai tisztújító gyűlésén elnökölő választotta Bartha Miklóst, alelnökké Szalay Károlyt és Holló Lajost, jegyzökké Visontai Somát és Okolicsányi Lászlót. Egyebekben a párt a következő megállapodásokra jutott: Ismert pártprogramjának valódisága érdekében aktív politikát tart szükségesnek és minden alkotmányos tért felhasználni kézik. A delegációban — mint régen — minél az a párt elveivel nem ellenkezik, résztvesz, mert az ellenőrzést sem fel nem adhatja, sem egyedül a néppártira nem háríthatja: azonban a részvételt — mint eddig is — nem elvi, hanem taktikai szempontnak tekintvén, tagjaival szemben azt nyílt kérdésnek hagyja.

A Kossuth Ferenc elnöklte alatt levő párttal karöltve kíván működni. Erőteljes mozgalom megindítását tartja kötelességének a közgazdasági önállóság kivívása érdekében s azt kiterjeszteni kívánja a fennálló pártkeretek tiszteletben tartásával az összes politikai és szakkörökre. Feladatának tekintie a mozgalom megindításának és szervezésének program-szerű elkészítését egy e célból kiküldendő bizottság véleményes jelentése alapján. E bizottságba beavastattak: Ugron Gábor, Polónyi Géza, Visontai Soma és Holló Lajos. A közgazdasági mozgalom megindítására vonatkozó határozatról értesíti a párt Kossuth Ferencet azzal a felkéréssel, hogy az ő elnöklte alatt álló párt az együttműködés céljából szintén hasonló bizottságot küldjön ki. Ezen határozatról kifolyólag Kossuth Ferenc a következő levelet kapta:

Igen tisztelt barátunk! Ma tartott értekezletünkön elhatároztuk, hogy hazánk közgazdasági önállóságának kivívása érdekében erőteljes mozgalom indítunk, s azt kiterjesztjük a fennálló politikai pártkeretek tiszteletben tartásával az összes politikai és szakkörökre. Miután fontosnak tartjuk, hogy mindama kötelességek teljesítésében, melyeket részünkro az elhívás megzab, a Te elnökleted alatt levő párttal karöltve és testvéries érzülettel járjunk el, emnélfogva tiszteletteljesen kérünk, légy szives tudomásul venni, hogy a közgazdasági mozgalom előkészítése szempontjából véleményes jelentés-tételre kiküldöttük Ugron Gábert, Polónyi Gézát, Visontai Somát és Holló Lajost, egyszerűsind kérünk, kegyeskedjélj éről pártodt értesíteni és felhívni, hogy együttműködés céljából hasonló megbízással szintén bizottságot küldjön ki. Hogy e két bizottság mielőbb megkezdhesse hazafias munkáik dását: legy szives pártod elhatározásáról minket értesíteni. Kiváló tiszteletünk és nagyrabecsülésünk kifejezése mellett vagyunk

Budapest, 1899. április hó 25-ikén.

Öszinte barátaid

Bartha Miklós,
elnök.

Visontai Soma,
jegyző.

Ciocean ügye. Hétfői lapunkban a budapesti egyetem román tanszékének betöltéséről hosszabb cikket közlöttünk, amelyre vonatkozólag helyreigazító sorokat kaptunk. A helyreigazításból teljes lojalitással adjuk tovább, hogy Ciocean Jánosnak nemcsak a földrajzból és történelemből, hanem a román filológia-ból is van tanári képesítése; hogy vicinália vasutja nincsen, sohasem is volt; hogy a volt miniszterelnök az ő korteszolgálatait nem is honorálhatta, mert ilyen szolgálatokat Naszodon, ahol az alkotmány helyreállítása óta mindig egyhangú választások voltak, nem is teljesíthetett; s végre, hogy Ciocean János az *Albina*-nak csak egy évig volt szerkesztője, négy éven keresztül pedig csak az irodalmi

rovatba írogatott. A közölt szemelvényekből egy sor sem az övé. — Midőn ezt helyreigazításul közöljük, nem hallgatjuk el azt a más forrásból kapott értesülést, hogy báró Bánffy Dezső volt miniszterelnök Ciocean a következő megokolással nevezte ki a jelöltek közül a román tanszékre:

— Alexi és Moldován nagyon is exponáltak magukat értünk; erre az állásra jó lesz egy példár is.

A házszabályok revíziója.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 25.

A békepaktum feltételei közt fontos szerep jutott a házszabályok revíziójának is, amelynek elfogadásától tette függővé a kormány a kuriai bíraskodás életbejuttatását. Az ellenzék megbízottai sem ellenkeztek az így megállapított junktimot és ehhez képest a házszabályok módosítására kiküldött bizottság mai tárgyalásán az ellenzéki tagok is lojálisan elismerték a revízió paktum-szerű jellegét és miután az előadó *Horváth* Nándor indítványára a bizottság az általános vitát mellőzte, gyorsan végzett a részletekkel is, érvényre emelve a békepactum megállapodásait. A pártközi megállapodások értelmében a házszabályok revíziója a kuriai bíraskodás szentesítésével egyidejűleg lép életbe.

A házszabályok revíziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság Szilágyi Dezső elnöklte alatt ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök volt jelen. A miniszterelnök előadta, hogy a házszabályok némely szakaszainak módosítására vonatkozó s a bizottság tagjai előtt fekvő javaslat hosszu és beható tanácskozásoknak az eredménye. Mint minden kompromisszum, ez sem tökéletes, azonban azt hiszi, hogy a Ház munkarendjének és munkaképességének biztosítására s tekintélyének és méltóságának emelésére mindenesetre inkább alkalmas lesz. Neki ezt a javaslatot minden részében fenn kell tartania s kéri a bizottságot is, hogy fogadja ezt el lehetőleg minden módosítás nélkül.

Horváth elnök megjegyzi, hogy a bizottság tagjai közt kiosztott nyomtatványt összehasonlítván a kompromisszum-tárgyalásokról felvett jegyzőkönyvek illető szakaszaival, azokat teljesen egyezőnek találta. Tekintettel a javaslat kompromisszumos természetére, indítványozza, hogy az általános vita melőzővel töljön át a bizottság a részletek tárgyalására.

Polónyi Géza ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadja a tervezetet. Kérdést intéz azonban a miniszterelnökhöz a tervbe vett házszabály-módosítások életbejuttatásának időpontja tárgyában.

Széll miniszterelnök válaszolja, hogy az 1848-iki törvényeknek s a házszabályok 268. §-ának ide vonatkozó rendelkezését ugy értelmezte eddig is, hogy a házszabályoknak a tanácskozási rendet illető része csak a törvényjavaslatok tárgyalásának befejezése után módosítható s ennek megtörténtével az ülésszak bezáratván, a módosítások a következő ülésszak alatt lépnek életbe.

Ezek után áttért a bizottság a javaslattervevel részletes tárgyalásra.

A 121. § után a következő új §. vetelet fel: „Az állandó és szakkörök elnökei kötelességek a bizottságot ülésre összehívni, ha azt a bizottságnak legalább két tagja kívánja.”

A 146. §. eddigi szövegéhez második bekezdést beiktatott:

„A jegyzőkönyv hitelesítéséhez a minisztereken kívül legfeljebb négy szónok szólhat s a Ház a jegyzőkönyv hitelesítése s az esetleg tett módosítványok felett egyszerű szavazással dönt.”

A 147. §. 8-ik bekezdésében, e szavak után: „minden vita nélkül” beillesztendő: „egyszerű szavazással.”

A 152. §. harmadik bekezdése áthelyeztetett a 156. §-ba.

A 153. §. első bekezdéséből a negyedik sorból kihagyták e szavak: „egyszerű szavazással.” A második bekezdésből kihagyták e szavak: „a Ház engedelmével.”

A 156. §. után felvették a következő új §-ok: „A Ház napirendjének megállapítására vonatkozó elnöki előterjesztés vagy indítvány felett a minisztereken kívül legfeljebb négy szónok meghallgatása után a Ház egyszerű szavazással dönt. Az ülés el nem osztható, míg a Ház napirendje megállapítva nincs.

A napirend megállapítására színt időt, valamint az interpellációk megtételének s az azokra adandó válaszk meghallgatásának idejét időrőlidőre a Ház állapítja meg.

Ezen határozat megváltoztatását célzó minden indítvány a Ház elnökénél írásban adandó be, általa a Háznak azonnal bejelentendő s a bejelentést követő ülés végén vita nélkül egyszerű szavazással döntendő el. Ha az így indítvány az ülés idejének meghosszabbítását

sát célozza, a meghosszabbítás egy órai időnél többre nem terjedhet, csak egyes törvényjavaslat vagy a költségvetés tárgyalásának tartamára határozható el, s azon törvényjavaslat, illetőleg költségvetés tárgyalásának tartama alatt, amelyre nézve elhatározatot, nem ismételhető.”

A 163. §-nak c) pontja következőleg módosult: „c) a Ház szabályaira azoknak helyes alkalmazása érdekében hivatkozni akarnak, mely alkalommal azonban magához a vita tárgyahoz nem szólhatnak.”

A 164. §-t következőleg módosította a bizottság: „Indítványt, ellenindítványt és módosítványt mindig írásba foglalva kell beadni s azok nyomtatása iránt a Ház vita nélkül egyszerű szavazással határoz.”

A 171. §. ekként módosult: „A Ház, ha az elnök, a miniszterek valamelyike vagy husz tag kívánja, zárt ülésre változik át. Zárt ülésben határozat nem hozatván, jegyzőkönyv nem vezetetik.”

A 174. §-t ekként módosította a bizottság: „Szavazás előtt a kérdésnek miként leendő fölvetése új tanácskozási tárgyat képezheti, amely felett a Ház egyszerű szavazással dönt.”

A jelenlegi 176. §. kimaradt.

A 177. §. első bekezdésének helyébe a következő szöveg jött:

„A Ház a fölített kérdés fölött rendszerint egyszerű szavazással dönt. Az egyszerű szavazás felállás és ülve maradás által történik.”

A szakasz többi része megmaradt.

A 178. §. következőleg módosult:

„Minden oly esetben, amelyben a házszabály az egyszerű szavazást kötelezőleg el nem rendel, husz jelenlévő tagnak a szavazás megkezdéséig (177. §.) írásban beadott kiváltására névszerűn felhívás mellett történik meg a szavazás. A névszerű szavazás husz tagnak írásban beadott kívánatára másnapra halasztandó. Az egyszerű szavazás másnapra nem halasztható.”

A 182. §. első bekezdése megmaradván, utána a következő szöveg vetelet fel:

„A titkos szavazás összehajtott szavazó-lappal történik s a nyílt szavazó-lapokon foglalt szavazatok nem számítatnak. Titkos szavazásnál a Ház tagjai szavazásra való felhívásuk során mennek helyükre szavazatukat beadni s annak beadása után kötelesek onnan távozni. Ily szavazás alkalmával, kivéve a szavazat beadásának ideje alatt a szavazó képviselőt, a szavazat beadásának helyétől mindenkinek távol kell maradnia.”

Az eddigi második bekezdést, mint utolsót fenn-tartották.

Ezzel a javaslat-tervezet tárgyalása befejeztetvén, a bizottság jelentésébe felveendőnek határozta, hogy a miniszterelnök és a pártok kiküldöttjei között az 1899. február 23-án felvett jegyzőkönyv 5-ik pontja értelmében a házszabályok 204. §-ára nézve a következő megállapodás jött létre: A házszabályok 204. §-ának módosítása ez idő szerint nem tartatott sem célszerűnek, sem szükségesnek. A magyar képviselőház önméltóságát elégtétellel tekinthet arra vissza, hogy 34 évi szakadatlan működése alatt 1865. óta nem forgott fenn eset, melyben ezen szakasz alkalmazásának szüksége előállt volna. A magyar parlament méltósága és tekintélye érdekében reméljük, hogy nem lesz erre szükség ezután sem. De ha azon sajnos eset beállna, hogy ezen szakasz alkalmazása elkerülhetlenné válnék: az összes pártok részéről kimondatik és megállapítatik, hogy a házszabályok 204-ik §-a végrehajtható. A képviselőház összes pártjai felteszik és elvárják minden tagjától, hogy ha a Ház valamely tagjára a kizárás határozata kimondatnék, az minden represszív rendszabály alkalmazása nélkül, önként meghajol a házszabályok értelmében kimondott ítélet előtt, és erkölcsi kötelességének ismeri magát annak önként átvétni.

A bizottság jelentésébe felveendőnek határozta még azt, hogy amely szakaszkban a szónokok száma korlátozva van, nem értetnek a szónokok alatt a miniszterek, akiknek a törvény mindenkor jogot ad a felszólalásra.

Ezek után az ülés az elnök életetésével véget ért.

KÜLFÖLD.

A panszlavizmus és a pangermanizmus. A *Novoje Vremja* mai száma, mint tudósítónk *Petervár*ról táviratozza, figyelemreméltó cikket közöl az Ausztriában és Magyarországon terjedő panszlavizáló és pangermanizáló törekvésekről. Oroszország — ugymond a közlemény — lojálisan, ösztíntén fenn akarja tartani a jó viszonyt Ausztriával és Magyarországgal. Ezt a békés egyetértést nem háborgathatják a panszlav és a pangerman mozgalmak, mert meg vagyunk arról győződve, hogy mind a két fél nyugodtan fogja mérlegelni ezeknek az áramlatoknak a mozgó erejét s akkor valódi értékére tudja leszállítani azoknak hatását.

Az igazi hamisító.

Budapest, április 25.

Oszlik-foszlik a homály, a csillogó cafrangok ronggyá keshedve hulladoznak le lassankint a Dreyfus-pör főmozgatójának deli alakjáról s a diabolus rotae hitvány kadavere a maga egész visszataszító meztelenségében tárul a bálmuló világ szemé elé. *Du Paty de Clam*, a csillogó, eszes, nemesi rangjára büszke, fennhéjázó alezredes, kinek a szavára a hiszékeny tábornokok minden megmondolás nélkül itéltek megbestelelítő erkölcsi halálra egy katonát, akinek a bűnösségét egyetlen komoly számba menő bizonyíték sem erősítette, — *du Paty de Clam*, a Henry büntársa, a Walsin-Esterházy barátja és pártfogója, az alszakállas intrikus, a *fátyolos hölgy*, a *Blanche* és *Speranza* és isten tudja még mi minden — le van leplezve.

A tábornokok a semmitőszék előtt tett vallomásaikban már sorra elejtették, s végre *Cuignet* százados, a híres Henry-féle hamisítvány fölfedezője egészen lerántotta a leplet erről a hét országra szóló gazemberről, aki miatt Dreyfus az Ördögsgizegen senyved, Zola idegen földön bujdosik. *Picquart* hónapok óta börtönben ül, miután katonai rangját elvesztette, mert ki akarta deríteni az igazságot.

Napnál világosabban be van most már bizonyítva, hogy az egész Dreyfus-pör csak egy rém-mese, amelyet elejétől végig ez az egy ember koholt; ő ösztökélte Dreyfus letartóztatására a vezérkar főnökét, ő vezette a vizsgálatot, ő referált a katonai törvényszéknek, ő csinálta és csináltatta a hamisítványokat, amelyeknek valódiságára miniszterek esküdöztek, ő követte el alkalmas pillanatokban az újságbeli indiskrécioakat, — egyszóval ő vezette az orránál fogva a francia hadsereg fejét, Franciaország kormányait, köztársasági elnökeit és egész meghibbant elméjü közvéleményét.

Ha a bírák még most sincsenek tisztában azzal, hogy bűnös-e Dreyfus vagy ártatlan, bűnös-e *Picquart* vagy ártatlan, akkor sohasem is lesznek tisztában a legelemből igazsággal sem és ha még mindezekkel sincs megndva az az új tény, amely az első ítélet megsemmisítését igazolja, akkor csakugyan nincsenek új tények a nap alatt.

Tény azonban az is, hogy *Du Paty de Clam* még ma is szabadlábban van és hogy a vezérkar emberei — köztük maga *Cuignes* százados, a hamisítás fölfedezője és a fő gonosztevő leleplezője, — még ma is esküdöznek a Dreyfus bűnösségére.

Mai tudósításaink itt következnek:

Du Paty de Clam mesterkedései.

A *Figaro* ma *Cuignet* százados vallomását közli, aki Henry hamisításának fölfedezéséről a következőket mondta el:

(A kockás papirosok.)

— *Cavaignac* hadügyminiszter azzal bizott meg engem, hogy nézzem át a Dreyfus-ügyre vonatkozó összes iratokat és tegyek jelentést hitelességükről. Egy ízben este tíz órakor lámpafénynél néztem az iratokat. A többi közt kezembe került egy kockásan vonalzott papirosdarab, melyre egy katonai attasé egy másik attasénak két ceruzával néhány sort írt. Midőn ezt a papiros-darabot a lámpa elé tartottam, sajátzerű dolognak jöttem a nyomára. Az iratnak felső darabkái, melyeken ezek a szavak voltak: *kedves barátom* és alsó darabkái, melyeken a névaláírás volt, kéken vonalzott papirosból valók voltak, míg a középső rész papirosának vöröses vonalzása volt. Nyomban összehasonlítottam ezt az iratot más iratokkal, melyek ugyanebből a gyanus forrásból eredtek és bizonyosnak látszott nekem, hogy az irat egyes részei más-más levélből valók voltak s hogy a hamisító ezeket a részeket összeválogatta és egymáshoz illesztette.

Másnap reggel közöltem Roget tábornokkal fölfedezésemet. *Roget* nem ismert föl azonnal a hamisítást és csak mikor a szobát elsételtették és lámpát hoztunk, konstatálta a hamisítást.

Mind a ketten elmentünk *Cavaignac* hadügyminiszterhez, aki szintén csak lámpavilágításnál tudta a hamisítást konstatálni. A hamisítás fölfedezése azért késett annyi ideig, mert nappali világításnál egyáltalában nem lehetett észrevenni és én sem jöttem volna rá, ha a véletlen nem vezetett volna a nyomára.

Ez augusztusban történt. A hadügyminiszternek el kellett utaznia s megérkezése után magához hívatta Henryt és fölvilágosítást kért tőle a hamisításokról. Tudvalevő, hogy Henry bevallotta a hamisítást.

Sokszor kérdeztem magamban, hogy mi készítette Henryt a hamisítás elkövetésére. Henry tudta, hogy *Picquart* mindenképpen rá akarta bérni *Gonse* tábornokot, hogy a Dreyfus-pört revidéálják. Erre Henry *Boisdeffre* tábornokhoz fordult, aki azonban brutálisan azt válaszolta neki, hogy az ügy íránt nem érdeklődik és semmi köze sincs hozzá, s ez indította Henryt arra, hogy minden áron bizonyítékot szerezzen Dreyfus ellen és hogy hamisítson.

Azt is kérdeztem magamban, vajjon voltak-e Henrynek büntársai.

Cavaignac azt mondta nekem, hogy Henry erre a kérdésre eleinte habozott és azután nemmel válaszolt.

(Henry és Du Paty.)

Meg vagyok róla győződve, hogy Henry nem mondott igazat és hogy *Du Paty de Clam* volt a hamisítás főszervezője. Henry sem erkölcsi, sem értelmi tekintetben nem volt az az ember, aki a hamisítást el tudta volna végezni, míg ellenben *Du Paty de Clam* már régóta gyanus ember hírében áll; már a Dreyfus-ügy előtt is volt több összekocanása a rendőrséggel és a büntetőtörvényszékkel. A Dreyfus-pör idejében ő volt az, aki az ügyre vonatkozó iratokat, melyeket a kormány titokban akart tartani, az újságokban közölte; ő adta az *Eclair*nek a *Cette canaille de D.* kezdetű iratot, melyen azonban a *D.* helyébe a *Dreyfus* nevet hamisították.

Azonban *Du Paty de Clam* elkövetett még egy másik hamisítást is; a pör folyamán ugyanis Dreyfus nevére levél érkezett a hadügyminisztériumhoz. A levél egyszerű házassági értesítés volt; de a sorok közt szimpatikus tintával — csak hogy szabad szemmel is észrevehetően — bizonyos dolgok voltak megírva, melyek *Dreyfust* gyanuba keverhették. Ez a csiny is *Du Paty*tól volt. Az irás teljesen ugyanaz volt, mint az ugynevezett *fátyolos hölgynek Walsin*-hoz intézett levelében látható irás és szentül meg vagyok róla győződve, hogy ez a *fátyolos hölgy senki más nem volt, mint maga Du Paty*.

Mert ha fontolóra vesszük ennek az embernek az intrikáló természetét, ha meggondoljuk, hogy Henry közönséges, bárdolatlan katona-jellem volt és hozzávésszük, hogy viszont *Du Paty* amolyan briliáns, eszes, fennhéjázó, nemességére büszke katonatiszt léteire benső baráti viszonyba lépett egy Henry-vel, akkor egészen jogosan föl lehet tenni, hogy Henry és *Du Paty de Clam* együtt követték el a hamisítást.

(Az ebre bizott háj.)

Du Paty üzelmének az okait magyarázgatva, *Cuignet* a következő érdekes dolgokat mondja el: *Du Paty* olyan ember, a kinek a hiúságát a gyors karrier-csinálás csak megöregbítette. A legjobb viszonyban volt *Boisdeffre* tábornokkal s mikor a Dreyfus-ügy fölmerült, a tábornokot *Du Paty* unszolta a gyanúsított tábornok százados letartóztatására s magát bizatta meg a vizsgálat vezetésével. A letartóztatásnál jelen volt *Cochefert* rendőrfőnök is, aki azt mondta a tábornoknak:

— Adjon nekem előbb egy-két órai időt arra, hogy Dreyfusból kicsikarjak valamit.

Du Paty azonban ellenkezett s azt mondta, hogy ez tisztán katonai ügy. Nyilván attól félt, hogy a vallomás kicsikarásának a dicsőségétől eloszlék, s így öllött eszébe a diktálás ismeretes módja. Utóbb aztán, mikor a pört a sajtóban támadni keztek, *Du Paty* személyesen érezte magát megtámadva. Nem közönséges pör volt ez, amelyet kifogásoltak, hanem tisztán az ő műve és hozzá is látott, hogy ezt a művét a maga eszközeivel, melyeket fantáziája sugallt, megvédelmezze.

Cuignet százados aztan elmondja, hogy mikre vetemedett még *Du Paty*, mint lépett érintkezésbe titokzatosan Esterházyval akkor, mikor *Picquart*, akinek ő személyes ellensége volt, a Dreyfus-pör revíziójára törekedett és Esterházyt vádolta. *Cuignet* százados kétségtelennek tartja, hogy a *Picquarthoz* Tuniszba küldött *Speranza* és *Blanche* aláírása sürgönyök is *Du Paty*tól valók s céljuk *Picquart*nak a megfélemlítése volt. Ezeket a táviratokat egy körszakállas ember adta fel s a táviratostól kapott leírás ráülk *Du Paty*ra, ha alszakállal képzeljük őt el, amit máskor is ragasztott.

(Es mégis...)

Cuignet százados mind a mellett azt hiszi, hogy Dreyfus árul. Dreyfus kémszolgálatot tett küllálmoknál s ezt Henry és *Du Paty de Clam* hamisítása nélkül is be lehetett volna bizonyítani.

Meggyőződését Dreyfus boismerésére és a *bordereau* és a titkos dossier vizsgálásának eredményeire alapítja. *Cuignet* rámutat néhány állítólagos

tévedésre. *Picquart* vallomásában a védelmi terveknek egy idegen hatalmassággal való közlését illetőleg is kéri, hogy *Gonse*, *Billot*, *Mercier* tábornokokat, valamint *Hanotaux* minisztert *Panizzardi* táviratát illetőleg újra hallgassák ki, mert ők fölvilágosítást adhatnak egy külföldi ügynök útján a minisztérium kezébe jutott levélről, amely a tanu véleménye szerint Dreyfus bűnösségét bizonyíthatja, mert hallgat Dreyfus ártatlanságáról.

(A bíróság.)

Páris, április 25.

A semmitőszék egyesített három tanácsa május 20-án fog dönteni a revízió ügyében. A *Liberté* szerint a határozat kiszámíthatatlan, mert míg a büntető tanács tagjainak többsége a revízió mellett van, addig a polgári tanács ellenzi a revíziót, a harmadik tanácsban pedig csak kevesen fognak a revízió elrendelése mellett szavazni.

Felsőbb bírói körökben általános az a vélemény, hogy ha a semmitőszék mégis a revízió mellett foglal állást, akkor is új haditörvényszék elé utasítja a Dreyfus-ügyet.

A *Temps* szerint *Lépine* volt rendőrfőnök, akit tegnap hallgattok ki a semmitőszék, azt vallotta, hogy a rendőrségi jelentések, amelyekben szó van arról, hogy Dreyfus kártyás és kicsapongó volt, ellentmondásban vannak egymással.

Freystaetter százados úgy nyilatkozott, hogy a haditörvényszék előtt a Dreyfus-pörben Henry volt a vádlott ellen a koronatanu.

Páris, április 25.

A semmitőszék ma folytatta a pótvizsgálatot és újra kihallgatta *Berlulus* vizsgálóbíróét és utána *Roget* tábornokot.

Páris, április 25.

A semmitőszék ma *Gonse* tábornokot is kihallgatta, azután pedig berekesztette üléstét.

Cuignet vallomásának közlése következtében *Du Paty de Clam* levelet írt *Mazeau* semmitőszéki első elnöknek, amelyben *Roget*val és *Cuignet*val való szembesítést kéri. A semmitőszék elhatározta *Du Paty de Clam* kihallgatását.

Páris, április 25.

A rendőri fenyítőbíróóság *Guerniert*, az antisemita liga elnökét, tizenhat frank pénzbüntetésre ítélte.

Páris, április 25.

A rendőri fenyítő bíróság 16 frank pénzbüntetésre ítélte *Legoux* bárót, a plebiszcitárius bizottság elnökét.

(Walsinné válik.)

Páris, április 25.

A lapok azt jelentik, hogy *Walsin-Esterházy* felesége ma adja be válókeresletét férje ellen. A *Matin* azt írja, hogy *Walsin-Esterházy* felesége azért indította meg a válópört, mert sértevére érezte magát férjének egy levele által, amelyben *Walsin-Esterházy Pays* Margittal való viszonyát bizalmas természetű családi dolgoknak a leleplezésével mentgette.

(Ököljon Avignonban.)

Avignon, április 25.

Pressensét, a *Temps* szerkesztőjét, aki tegnap itt beszédet mondott Dreyfus érdekében, ma reggel, amint nyílt kocsiában kihajtatott a pályaudvarra, megröghanták és ököllet megsebesítették a fején. Pressensé visszament a városba és jelentést tett az esetről. Mikor a polgármesteri hivatalba ment, újra tüntettek ellene és mellette.

HIREK.

Budapest, április 25.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án új előfizetési nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Gödöllőn. A király e hónap 29-ikén este utazik el Bécsből Gödöllőre, ahol hosszabb időt szándékozik eltölteni. A táborba vonuló 26-ik gyalogdandár megsemmisítésére a király az idén nem Bécsből, hanem Budapestről indul május 20-ikán a brucki táborba. A szemle után Bécsbe megy, hogy jelen legyen *Albrecht* főherceg emlékszóbrának másnapra kitűzött leleplezésén. Így tehát a király május 19-ikéig marad Gödöllőn.

— Törölt főrendek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a főrendiház április 24-ikén tartott ülésében, az igazoló bizottság jelentése alapján, az Arkbán elhunyt Ernő főherceg nevével a főrendek jegyzékéből törölték. Ugyancsak ebben az ülésben törölték a főrendiház a Budapestben meghalt báró *Radvánszky* János, örökös jogú főrendiházi tagot is.

— **Jókai író-pavillonja.** Minket, magyarokat különösen fog érdekelni s büszke örömmel fog eltölteni az a pavillon, amelyet *Jókai* Mór tervez a párisi világiállításra. A legnagyobb magyar elbeszélő ki fogja állítani összes eredeti munkáit s azoknak fordításait. Minden európai nyelv képviselve lesz abban a Jókai-pavillonban, csodálatára a magyar kulturát elismerni nem akaróknak, büszkeségére minden magyar embernek.

— **A középiskolák új rendje.** *Wlassics* Gyula kultuszminiszter a napokban rendeletet fog kibocsátani a középiskolai új tantervről, amely az egyes osztályokban fokozatosan fog majd életbelépni. Az új tanterv szerint kevesebb lesz ezental a nyelvek tanítására szánt órák száma s inkább a reális tárgyakra fordítanak több időt. Lognevezetesebb lesz a reform a testi nevelés dolgában. Itt kimondja a miniszteri új tanterv, hogy a tornát télen korcsolya, nyáron játék pótolja. S csak ha az időjárás miatt egyik sem gyakorolható, akkor menjenek fűdél alá, a tornaterembe. A reális iskolákban is az első osztályra nézve már a jövő iskolaévtől kezdve életbelép az új rend. Itt csak a reálisok speciális tárgya, a mértani rajz vesztit egy órát. Mindkét iskolafajtában előálló változások a gimnázium és a reálisok első osztályát hajszára egyformára alakítják, azzal a különbséggel, hogy a latin-nyelvi öt órát a reálisokban német nyelvi öt óra helyettesíti. Egyébként az összes tárgyat: vallást, magyart, földrajzt, természetrajzt, számtant, mértani rajzt, szépirodát és testgyakorlást mindkét iskolában hajszáni egyformasággal fogják tanítani, úgy, hogy a jövő évi gimnáziumi és reálisokai első osztályok közt a különbség elenyészően csekély lesz, ami az egységes jogosítás középiskola céljából alakult ilyenformán. Különbösen az egész tantervi reform végrehajtása nyolc évig tartana, ha csak a jövő tanévben több magasabb osztályban meg nem kezdik a tantervi reform végrehajtását.

— **Marchand örnagy jutalma.** A párisi *Académie des sciences morales et politiques* — mint egy táviratunk jelenti — az *Audifred*-díjat, (tizenöt ezer frank) ez idén *Marchand* örnagynak, a Fasoda-ügy hőisének ítélte oda. Az *Audifred*-díjat a szabályok szerint „a legszebb, legnagyobb önfeláldozásért, bármily természetű is legyen” — kell kiadni.

— **A lipótmezei tébolyda igazgatója.** A belügyminiszter dr. *Niedermann* Gyula igazgató távozása folytán a lipótmezei tébolyda vezetésével dr. *Bolyó* Károlyt, az intézet régi orvosát bízta meg. Dr. *Niedermann*, akinek a lipótmezei intézetben lakosztálya volt, onnan már kiköltözködött.

— **A oettinjel nász.** Említettük már, hogy *Danilo* montenegrói trónörökös eljegyezte *Jutta* mecklenburg-strelitzi hercegnasszonyt. Cettinjében nagy most az öröm s a nagy ünneplésben kissé különös az a manifesztaum, amelyet *Nikita* fejedelem bocsátott ki s amely a következő:

Szeretett népemhez! Uralkodói és apai szívemnek minden öröme mindenkor szeretett népem szívében keltette a legnagyobb visszhangot.

Lelki szemeimmel még most is látom azt a nagyszerű lelkesedést, amelylyel ti, montenegróiak, első fiainak és trónörökösöknek születését üdvözlöttétek. Ez a lelkesedés örömmel és vigasztalással töltött be, erőt is kölcsönzött nekem évről-évre, mert láttam, hogy nem csökkent, hanem szilárd, nagy, őszinte és állandó szeretetté változott.

Jól tudom, mily örömteljes türelmetlenséggel vártok nagy szeretetekben azt az eseményt, amely az ifjúságban készült és amelylyel Montenegroznak és uralkodóházának reménye, boldogsága és ereje van egybekötve.

Montenegróiak! Apai örömmel eltelve, ma jelenthetem, hogy ez az esemény bekövetkezett. Szeretett fiunk és trónörökösünk, *Danilo* herceg, a mult szombat *Pétervárról*, hatalmas protektorunknak, *Miklós* cár ő felségének oltalma mellett és áldásával eljegyezte a mecklenburg-strelitzi trónörökös ő felségének kedves leányát. A menyasszony régi kort, híres uralkodóházak és a nagy német néppel leánya.

Isten az ő fiatal szívüket szerelmekkel töltötte be, amely őket az én örömeimre és boldogságomra, valamint Montenegro örömeire és boldogságára egyesítette. Fialat és szeretett hercegnőnk szeretete már ma is kiterjed új hazájára és a hős montenegrói népre. Ő ezt a népet szívének ugyanoly hevével fogja szeretni, mint fejedelműk, hercegnők: *Milena*, amint hogy *Danilo* herceg is mindig egy lesz népével, jóban és rosszban, dicső elődeinek példájára. A Mindenható áldása és népemnek szeretete lebegjen mindenkor felettük!

Cettinje, 1899. április 1—16.

Nikola.

Az eljegyzés híre Cettinjében egyidejűleg terjedt el azzal a távirattal jelentéssel, amelyet a fejedelem *Pétervárról* kapott. Mikor a nap a palota

előtti térre gyűlt, *Mirko* herceg, a trónörökös öcsöskilépött az erkélyre és a következő beszédet mondotta:

„Montenegrói testvéreim! Örömmel jelentem nektek, hogy kedves bátyám, *Danilo*, trónörökös, egy boldog peroben eljegyezte a mecklenburg-strelitzi trónörökös ő királyi felségének leányát. Ez a szerencsés esemény *Wladimir* nagyherceg ő császári felségének palotájában történt meg az egész cári családnak és hatalmas protektorunknak, *Miklós* cárnak jelenlétében, aki a jegyeseket megáldotta.

— **Éljen Miklós cár! Éljen Danilo és az én jövendőbeli sógornóm! Éljenek montenegrói testvéreim!**

Európa összes fejedelmeitől üdvözlő táviratok érkeztek és a cár kegyében sütkérez egész Montenegro.

— **A szegedi zsinagóga-pályázat.** A szegedi izraelita hitközség elhatározta, hogy új templomot építtet, amelynek költségét 200.000 forintban állapította meg. A templom építésére beérkezett tervek bíráló bizottsága tegnap döntött a pályázat ügyében. Jury-tagokként néhány szegedi szakemberen és hitközségi tagon kívül *Alpar* Ignác és *Lechner* Ödön budapesti műépítésszek is szerepeltek. A beérkezett tíz pályaterv közül az első díjat (3.000 korona) az *Isten és haza* jelíggel tervezet nyerte, amelyek kivétel is kiállításba vették. A második díjat (1000 korona) a *Szeged nem volt, hanem lesz* jelíggel a pályaterv nyerte. Ezenkívül még három tervet ajánlottak megvételre. Az első díjat nyert tervet *Baumhorn* Lipót fővárosi építész készítette. A második díjat *Kármán* Aladár és *Ullmann* Gyula fővárosi építésszek pályaműve nyerte.

— **Verseny — tisztesség nélkül.** Az ez idő szerint emlegetett tisztességtelen üzleti verseny ellen tettek már némi intézkedéseket ennek-előtte is. Törvény van például arra nézve, hogy a publikumot nem szabad hazug ígéretekkel becsalni a boltba. A végeladást a hatóságnak kell engedélyezni, mert máskülönbösen az voltaképpen nem végeladás, hanem svindli, kiárusítása selejt se holminak hamis cégér alatt. Ugyisint azt se szabad mondani, hogy a boltos felhívja az üzletet, tehát mindent úgy ad el, ahogy veszik, ha a boltosnak nincs szándékában szakítani a boltjával. Annnyira nem szabad, hogy egy *Kossuth* Lajos-utcai aranyművest száz forint bírságra ítéljen ilyen csalás miatt a kerületi eljáró. Az ékszerész főlebbezett véges végig — s ma a kereskedelmi miniszter is jóváhagyta az ítéletet. Szóval: a tisztességtelen versenyben is vannak határok, amiket túl menni nem szabad.

— **Badeni.** Tegnap egy buski távirat azt jelentette, hogy *Badeni* volt osztrák miniszterelnök súlyosan megbetegedett. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy ez a híresztelés nem igaz. *Badeni* jól érzi magát.

— **Toronyzene a Mátyás-templomban.** A budavári Mátyás-templomban a millenniumi évben megkezdett toronyzene az idén is folytatják. Az első toronyzene április 30-án, vasárnap este lesz, amikor a Mátyás-templom főtoronyának erkélyén katonazenekar fog régi magyar egyházi zeneműveket előadni. Az érdekes hangversenynek bizonyára sok halgatója lesz.

— **A hetvenkedő Lueger.** Bécs jeles polgármestere ma megint nagy zenebonát csinált a városában. Úgy történt az eset, hogy a német szabad-elvűek szónokai a kórmere koppintottak *Lueger* urnak több rendbeli szabálytalanság elkövetése miatt. A derék polgármestert ez módfelett bosszantotta és odaszólt a liberális németek pártjának:

— A vádaskodóknak sütyet hányok! Tudják meg, hogy én vagyok a legpartatlanabb elnök! A liberálisok tegyenek, amit akarnak, de azt jól megjegyezze, hogy ne szűrjék össze a levét a Schönherer híveivel, mert azok réam nézve megszüntek létezni, azok nem osztrákok.

Az ily módon aposztrofált Schönherer-párt két jelen volt híve ez ellen hevesen tiltakozott. Dr. *Rader* odakiáltotta *Lueger*nek:

— Én osztrák vagyok! Társaim is azok! Huszonnyolc év előtt mint katonarvos hűséget fogadtam a császárnak. Gaz volnék, ha megszegném eskümet! Aki rólam ilyesmit állít, az aljas rágalmaszó!

Több se kellett *Lueger*nek és hű táborának. A kereszény-szocialisták ékelen lármát csaptak, a polgármester pedig táviralt dr. *Rader*re:

— Szavait jegyzőkönyvbe vétetem és be fogom önnök bizonyítani az ellenkezőt!

Igy mulat a városában a jeles városi tanács.

— **Házasság.** *Radaai* Ferenc miskolci mérnök május 11-ikén délután 3 órakor tartja esküvőjét *Weisz* Kornél kisasszonnyal Miskolcon.

Reisinger Sándor aradi mérnök eljegyezte *Szegeden* *Patzauer* Sarikát, *Patzauer* Miksa szegedi gyáros leányát.

Pauka Károly uradalmi gazdatiszt eljegyezte *Skoumal* Janka kisasszonyt, *Skoumal* József jászberényi posta- és távirafőnök leányát.

— **Farkas a piacon.** Orsován ez idő szerint kellemetlen kalandja lehet az embernek, ha a helyi viszonyokkal ismeretlenül állít be a csinos határszéli városba. Úgy áll tudniillik a dolog, hogy a környékbeli vadonokban semmi enni való nem akad már a farkasok számára s a derék vadak olyan kockázatot vállalatokba becsatkoznak, hogy bemennek a városba valami harapni-válóért. Pedig nem okosan teszik, mert Orsova se az a város, amely viccelni engedne magával. Tegnap egy farkas vetemedett be a város piacára. Fényes nappal kísérlette meg azt, hogy kőbor kutyá módjára valami jóféle hentesárut szerezzen magának. El is takarodott előle mindenki, csak éppen *Bachmann* Vilmos nem, a piac ötvöse. A derék ezüstműves vett egy dorogot s úgy kőponyván találta az ordast, hogy ott, a piacon ki-lehelte a páráját. Azóta már több hős is van Orsován, de farkas nem igen akad. Végs is nem éppen szükséges oda vinni a farkasnak a fejét, ahol léket ütnek rajta.

— **A kolozsvári ünnep.** A Petőfi emlékére rendezett ünnep hétfőn este — mint kiküldött tudósítónk jelenti — fényesen sikerült. Rendkívüli érdeklődés mutatkozott az estély iránt s már napokkal elől a Nemzeti Színház összes jegyeit rohamosan kapkodta el a közönség. Nemcsak Kolozsvár értelmiségének színe-java volt ott a nagyszabású hangversenyen, hanem Erdély minden nagyobb városából tömegesen jöttek az arisztokrácia képviselői.

Az *Emke* javára rendezett művészeti létrehozásában gróf *Béldy* Ákos főispán, *Sándor* József országgyűlési képviselőnek és *Bölyny* József intendánsnak főrezeje volt, akik páratlan buzgósággal és vendégszeretettel gondoskodtak a fővárosból érkezett Petőfi-társasági tagok ellátásáról. Gróf *Zichy* Géza, *Bartók* Lajos, *Abrányi* Emil és *Jakab* Ödön vettek részt a fővárosban lakó tagok közül. A Kolozsvártól a dr. *Fereny* Zoltán, aki a rendező-bizottságban is tevékeny szerepet játszott. Gróf *Zichy* Géza már pénteken este megérkezett Kolozsvárra és napokon át faradhatatlan vezette a Petőfi dícsőítésére irt kantátó zenekari próbáit *Farkas* Ödön konzervatórium igazgatóval együtt, aki a kolozsvári zenekonzervatórium tagjai közül 60 közreműködőt bocsátott a gróf rendelkezésére. *Bartók* Lajos Apoteozisát a kolozsvári színház jeles rendezője, *Janovics*, három nap alatt tanította be és a hatóságok is drámai mű színrehozatalával újabb fényes jelet adta rendezői talentumának.

Hétfőn délelőtt üzege báró *Bánffy* Zoltánnak a Petőfi Társaság tiszteletére ebédet adott, ahol a legdistingváltabb társaság jelent meg. A lakomán valóságos szónoklatok hangzottak el és szébbnél szébb felkészítőket mondtak: *Deáky* Albert, az *Emke* egyik alelnöke, gróf *Béldy* Ákos főispán, aki magasan szárnyaló szavakban emlékeztet meg a magyar irodalom érdemeiről és a Petőfi-Társaság missziójáról, — gróf *Zichy* Géza, aki költői lendülettel élelte a kedves háziasszonyt, a hazafias, tevékeny magnás asszonyok prototípusát (üzege báró *Bánffy* Zoltánnak az *Emke* hűgyvlasztmányának élén működik), *Bartók* Lajos, aki lelkesen beszélt Budapest és Kolozsvár újjáépítéséről, *Jakab* Ödön és *Fereny* Zoltán, akik az erdélyi néket dícsőítették.

Este 7 órakor kezdődött a két szakasza osztott művész-est. A nézőtereken csillogó képe volt. Minden hely zsufozásig betöltve és a páholyokban a legfényesebb társaság, a milyenhez fogható alig volt még együtt a kolozsvári Nemzeti Színházban. Gróf *Zichy* Géza, mint dirigens és zeneszerző egyaránt nagy sikert aratott. A hangverseny a *Szózat* és a *Himnusz* zenekari átiratával kezdődött. A nyolcven tagból álló zenekart *Zichy* Géza vezette. Azután *Fereny* Zoltán tartott nagyszerű felolvasást Petőfiről. Harmadiknak *Abrányi* Emil szavalt a *Hang a Petőfi sírjából* című költeményét viharos tapsok közt. A negyedik szám gróf *Zichy* Géza *Petőfi emlékezte* című kantátéja volt vegyes karra és zenekarra. Nemes hangulatu, komoly szépséggel teli zenemű, amely a végén hatalmasan szárnyal föl. A közönség percekig tartó tapssal honorálta a zeneművet és a kitűnő előadást. Tíz pernyi szünet után kezdődött a második szakasz. Ebben kiváló sikere volt *Szász* Gerő és *Jakab* Ödön Petőfiről irt költeményeinek, továbbá *E. Kovács* Gyulának, aki az *Egy gondolat bánt* kezdetű verset szavaltta hatalmas pátosszal, *Szekely* Irén kisasszony, a kolozsvári színház tagja, a *Roland* mesternek egyik keringőjével aratott zajos tapsokat. Meltoán fejezte be az estét *Bartók* Lajos költői szárnyalással irt *Apoteozisa*, amelyben *Fáy* Szeréna tűnt ki gyönyörű deklamációjával. Az Apoteozisban a színház egész személyzete fölülpett Petőfi szobra körül festői jelmezben.

A remekül sikerült hangverseny után fényes lakoma volt a New York szálló nagy termében. A Petőfi Társaság tagjai keddén reggel utaztak el Kolozsvárról.

Guta község pusztulása. A komáromvármegyei *Guta* községben ma délbén tűz ütött ki és estig háromszáz ház, sok gazdasági épület, takarmány és egyéb ingó jószág égett le. A borzasztó veszedlemnek emberáldozatai is vannak; eddig négy gyermek, két asszony és egy férfi megszenesedett holttestét húzták ki a légegt házak romjai közül.

A tűz a község alsó részén keletkezett, a megriadt lakosság tüstént hozzáfogott az oltáshoz, de minden munka kárba veszett. Hatalmas vihar dühöngött, amely messze szórta a sziporkákat és csakhamar egy egész utcaor lánghan állt. Négy óra felé valamiképp lecsendesedett a szélvihar, ám ekkorra már tehetetlenül álltak körül a lángoló utcaorokat. Öregek és fiatalok a kezeiket tördelték, miközben szemük előtt hamuvá váltak házaik és mindenük, ami azokban volt. Céltudatos mentésről szó sem lehetett. Voltak, akik egy vankost szorongattak a kezükben és bent hagyták a pusztuló házakban lovakat, marhákat. A szomszédos Örtény, Tagy, Seregakol, Császtamellék és Kissziget pusztákról még délután érkezett segítség, alkonyat felé pedig a komáromi tűzoltóság is ott volt a lángengernél, de az oltás mitsem segített. Szivszagató jelenetek ismétlődtek, anyák a gyermekeiket, öreg szüleiket keresték, apró gyerekek remülten szaladtak az omladozó épületektől, miközben édesanyjukat és édesapjukat hívták. A körülbelül nyolcadfélezer lakot számláló község harmadrésze hajléktalan. Komáromi tudósítónk utolsó távirata szerint a szélvihar estefelé ismét kitört, a tűz még egyre tart. Messze bevilágítja a vidéket...

A Hentzi szobor. A Szent György-téri vaszobor most már csaknem egészen ott van részeiben a hadapródiskola udvarán, ahol jóvendő helyét kijelölték. A szoborból az első szállítmányt tegnap este indították utnak. Három kocsi rakta meg a szobor cirádáival s a kocsi fedezet alatt érkeztek meg a hadapródiskola udvarába. Ma reggel két teherkocsi jelent meg s az egyikre fölítotték Hentzi alakját az anygallal, a másikra a szobor legfelsőbb részeiből, a mennyezetről raktak rá néhány darabot. A szállítmányt délelőtt tizenegy órakor átvette egy tisztí bizottság. A szobornak a szent György-téren maradt többi része nem szállítható el, mert a belsejében lévő falazás legnagyobb része még nincs kibontva. A Hentzi-szobrot a hadapródiskola gyakorlati tereken legerésén, az intézet udvarán keresztüli vezető kocsint mellett, közvetlenül a tennisz-pályák szomszédságában fogják fölállítani. Tegnap egy hete, 17-ikén kezdtek meg annak a sírboltnak az építését, amelybe Hentzinek és társainak a budai temetőből átszállítandó csontjait helyezik el. A sírbolt, amely egyszersmind a szobornak földalatti alapja lesz, ma készült el. A sírbolt egy folyosóján helyezték el a sírboltba szállítandó halottak sírköveit. Nemcsak Hentzinek és az elesett katonáknak a sírköveit hozták át, hanem Hentzi anyjának és anyjának, aki magyar nő volt és a Bertalan családból származott, a sírköveit is. Összesen kilenc sírkő van befalazva a kriptá folyosójának a falába. A csontok áthelyezése után a szobrot nagy paradéval avatják fel, hír szerint május végén.

Főispáni jubileum. Aranyos-Maróthról írják: Május 16-ikán lesz tíz éve, hogy *Kazy* János főispánt Bars vármegye közönsége főispáni székhébe beiktatta. A vármegye rendkívül köznyelében fogja megünnepelni a tízedik évfordulót, hogy a főispán megküldése iránt köszönetét ünnepélyesen kifejezze. Az egész vármegyében készülődnék már az ünnepi közgyűlésre, melyen *Simoni* Béla alispán a vármegye hatósága, *Ruffy* Pál országgyűlési képviselő a vármegye közönsége nevében fogja a főispánt üdvözölni.

Az illői vasuti szerencsétlenség. Az illői állomás közelében tegnap éjjel történt vasuti szerencsétlenség három sebesültjét *Benyovszky* Ádámot, *Papp* Istvánt és *Schroder* Gyulát a Rókus-kórházban, ápolják. Nem lehetetlen, hogy kiépülnek sebeikből, ámbar állapotuk még életveszélyes. Ma délelőtt a soros vizsgálóbíró mindnyájukat kihallgatta.

Marx miniszteri tanácsos államvasuti igazgató a következő jelentést adta ki a vasuti balesetről:

Az április 24-én délután Budapest és Cegléd között forgalomba bocsátott és két fűtőt gépből összeállított P. 11. számú lokomotív próbavonatot visszajövet Üllő és Veesés állomás között a nyit pályán kiskilott olyképpen, hogy az egyik lokomotív lecsúszott a föltérrel, a másik pedig felborult és mindkét sínpart eltorlaszolta. Egy fűtő laban súlyosan megsérült, egy m-zdonnyezető, egy másik fűtő és egy műhelylakatos súlyos égési sérülést kapott. A sebesülteket orvosi segítséggel külön vonaton szállították Budapestre. Mindkét lokomotív és a pályatest erősen megrongálódott. A baleset miatt a személyszállító vonatok csak atszállással közlekednek. A Budapest-Cegléd helyes sínpart azonban remélhetőleg meg ma délelőtt folyamán szabaddá tehető. A próbavonatot a lokomotív fűtőképességének kipróbálása végett tartották s a kiskilást minden

valószínűség szerint a tulgyors menet okozta. Szigorú vizsgálatot indítottak.

A gróf család becsülete. Egy lap azt a hírt közölte, hogy gróf *Forgdé* Ferenc Kis-Celben e napokban éhenhalt. A gróf család most erre nézve kijelenti, hogy nincs is ily nevű Forgdé gróf.

A szép asszony kocsisa. Nem éppen kocsis, hanem komornyik az, a kiről itt szó van. A szép asszony pedig egy gyönyörű fiatal dáma Bécsben, Bilzky Vladimírnak a felesége. Mindössze tizenhét éves volt, a mikor férjhez ment. Most se sokkal több. Az ura pedig hetvenöt éves volt, a mikor elvette — most pedig már sokkal több: hetvennyolc. Szóval a numerosokban idők multával bizonyos természetes inkonszekvenca mutatkozik. A mi az egyiknél kevés, a másiknál sok. És a vén férj a napokban följelentést tett a rendőrségnél az ellen az ismeretlen tettes ellen, aki a fekete kávéjába mérget öntött. Az öreg urat meg akarták mérgezni. Ő nem tudja, hogy ki, nem akarja tudni, de valószínűleg az a csinos fiatal komornyik, a ki a felesége 6 nagyságát lekísérte Nizzába s a mióta onnan visszakerültek, azóta is állandó kísérője a szép asszonynak a bicikli sétának, amelyek — mellesleg szólván — reggeltől estig tartanak, mivelhogy a szép asszony szenvedélyes biciklista és úgy látszik, hogy szenvedélyes szerelmes is. A bécsi rendőrség könyomatosa szükszevu, mint minden hivatalos irás, de kivilagosodik belőle annyi, hogy ebből a mérgezési históriából alighanem meggyűly a baja a csinos komornyiknak, de a szép asszonynak is.

A zsirol pénzgyár. Zircen és környékén az utóbbi időben tömérdek hamis bankó, meg egyfolytonos került forgalomba. Az ottani csendőrség hosszas nyomozás után kiderítette, hogy egy egész banda üzi a hamis pénzgyártást s azok forgalombahozatalát. Eddig az egyik főcinkost, a tulajdonképpeni hamisítót egy könyvadász személyében elfogták, s ennek a vallomása alapján egy földmivelőt is letartóztattak. Az ügy szála a fővárosba is elnyulnak, a csendőrök ezért a két foglyot a fővárosba hozták s most a rendőrséggel együtt folytatják a nyomozást.

Uj találmány. Dr. *Balla* Emil ujvidéki ügyvéd és *Woruda* Ferenc egy ujfajta cement-és mészegőtenemőnt konstruáltak. Ez a találmány a cementgyártás terén nagy feltűnést kelt többféle kiváló előnye következtében. Az ujfajta kemence, amelyet légszesszel fűtenek, hamutól mentes, teljesen tiszta anyagot állít elő, egy nap alatt ötször annyi termelő képessége van, mint az eddigi kemencéknek és az építési anyagot 1000%-kal olcsóbbra redukálja.

Az esküdt definiója. A napokban *Berlin*-ben megkérdezték egy hírneves jogászt, hogy mi a véleménye az esküdtbíráskodásról. A kérdésre a jogtudós így felelt:

— Az esküdtök olyan halandók, akiknek az a feladatuk, hogy kipuhatólják, hogy ki az ügyesebb: a védő-e, vagy az államügyész.

Haláloság. Idős *Hatvani-Deutsch* Józsefné urasszony ma hajnalban rövid szenvedés után elhunyt Budapesten hatvanhat éves korában. A megboldogult urnót, akit jótékonyra és nemesszivűsége miatt széles körökben tisztelték, a tisztelőkn és a nagyszámú barátokon kívül előkelő rokonság gyászolja. A megszomorodott férj gyászában osztozkodik többek között *Hatvani-Deutsch* Sándor és *Zempléni* *Moskovitz* Gézané, akik a megboldogultban édes anyjukat gyászolják. Az elhunyt urnót április 27-ikén délelőtt tíz órakor kísérik örök nyugalomra a Nádor-utca 3-ik számú gyászházából.

Druker József ügyvéd e hó 24-ikén 74 éves korában Budapestben meghalt.

Oswald Lajos okleveles rajztanár és művész-növendék e hó 24-ikén 24 éves korában Budapestben meghalt.

Letartóztatott gépgéns. A fővárosi gépgyárosok ma nagy veszedelemtől szabadultak meg: a kiskőrösi csendőrség elfogta *Ehrlich* Ferenc budapesti ügynököt, aki kizárólag a gépgyárosokra utazott. Az utóbbi három hét alatt számos gépet rendelt *Schütz* és *Winteritz*, ifjabb *Kotz* Pál és *Lakoss* Pál raktárából, valamennyit kiskőrösi gazdák nevére. Az állítólagos vevőiről a legjobb információkat küldte be; ezt annál inkább tehette, mert megszerezte Kiskőrös hivatalos peesétjét és hivatalosan igazolta minden egyes esetben, hogy az illető gazda, akinek a nevére a rendelés irást kiállította, hitelképes. A nevezett gépgyárosok a számos rendelés jutalékául ezeket fizették ki *Ehrlich*nek, aki *Radó* néven szélhámoskodott. Ifjabb *Kotz* Pálnak a napokban végre föltűnt, hogy egy városból egyszerre olyan sok rendelést kap és tudakozódott, vajjon az a polgár, akiről *Radó* ur már beküldte a hitelképesség irasos bizonyítékát, vagyonos-e. És kiderült, hogy nincs is olyan nevű földműves Kiskőrösön. *Kotz* azonnal följelentette a szélhámos ügynököt, aki ellen a többi gyárosok is megmozdult a följelentést. *Morotz* József kiskőrösi csendőrmester kinyomozta a szélhámos gépgénsét és *Malmoss* József hivatalosolgával együtt letartóztatta. *Malmoss* jászotta ugyanis *Ehrlich* kezére a város hivatalos pe-

csétjét, *Ehrlich* Ferencet ma este Budapestre hozták, azt hiszik ugyanis, hogy a fővárosban vannak büntársai.

A nyomor. *Hódossy* Miklós ügyvédjelölt felesége megunva a nélkülözést, melyben férjével és kis leányával együtt már régóta része volt, ma délután hat órakor Kisfaludy-utca 82-ik szám alatt levő kis egyszobás lakásán öngyilkossági szándékból mérget ivott. Injekciókkal sem tudták eszméltre hozni a szerencsétlen asszonyt, akit a mentők a Rókus-kórházba szállítottak. A huszonkilenc éves asszonyt aligha mentik meg az életnek.

Harc egy sarkert körül. Csunya háboruszkodás folyik a berlini magisztrátus és a rendőrfőnökség között. A városi tanács ugyanis művészi tervekét készítettett a márciusi forradalomban elesettek sarkertjének rácsoskorítással való díszítésére. Ezt a kormány a rebellisek felmagasztalásának tartja és a rendőrfőnökség utján törvény elő cíálta a magisztrátust. Ma volt a tárgyalás, amelyen mind a két fél engedett. A rendőrfőnökség képviselője tudnillik azt ajánlotta a városi tanács ügyvédjének, hogy a magisztrátus dolgoztasson ki újabb tervet, amely nem olyan díszes, tehát nem jelenti a márciusi forradalom dícsőítését. A városi tanács valószínűleg el fogja fogadni ezt a megoldást, márcsak azért is, mert magasabb helyről azzal bíztatják, hogy *Vilmos* császár nyomban meg fogja erősíteni *Kirschner*nek főpolgármesterré való megválasztását, mivelhét a sarkert odiosus ügye lekerül a napirendről. Ebbe a főtelmes hajszába az antisémíták is úszkört vetettek. Elhíresztelték, hogy nem a sarkert dolga hátráltatja a főpolgármester megerősítését, hanem az, hogy *Kirschner* felesége *kikerestekedélt zsidóasszony* és a császárné egyszer azt mondotta, hogy nem ülne egy asztalnál *Kirschner* főpolgármester feleségével. A *Kleines Journal*, amelynek megbízható értesülései vannak az udvar köréből, kijelenti, hogy ez a híresztelés *koholmány*. A császárné sohasem mondott ilyesmit. És most következik a esattanó: *Bécs*ből táviratozza tudósítónk, hogy *Kirschner*nek és keresztény nemes családból származik; testvére *Kalberk* Miksának, a jeles költőnek és zenekritikusnak.

Az utazási iroda titkai. *Flecker* Mór kereskedő és *Wellesz* Ignác korosmaros a Csömör-ut 5-ik szám alatt levő házában, a keleti pályaudvar tőszomszédságában, nemrég utazási irodát nyitottak. A kapu felett ez a hangzatos felirat volt: „Hatóságilag engedélyezett utazási iroda. Vasuti-és hajóújszék a világ minden részébe kaphatók — Wellesz és Flecker.” A rendőrségnél nemrég valaki feljelentette, hogy a cég engedély nélkül Amerikába való kivándorlást közvetít. A rendőrség megfigyelte az irodát s a feljelentést alaposnak találta, mire a kerületi kapitány a cég irodájában házkutatást tartott s lefoglalta az üzleti könyveket, hajóújszékot s nyomtatványokat. Egyszerű emberektől származott levelekre s a brémai *Mismer*-féle kivándorlókat Amerikába szállító cég szerződéses irataira távirataira akadtak, amelyekből minden kéiséget kizárólag megállapítottak, hogy a *Flecker* és *Wellesz* cég már rég azzal foglalkozik, hogy felvidéki tőt és magyar földművesek kivándorlását elősegíti busás üzleti haszon mellett. A kivándorlóktól a brémai hajtársaság révén fejenként öt forint külön díjat szedtek. A cég saját feljegyzése szerint január hó 15-étől március hó 15-ikéig százötvenöt kivándorlót közvetített Amerikába, akiknek egy része a hadkötelezettségnek sem tett eleget s nagyobb részt utlevélük sem volt. *Wellesz* és *Flecker* a VII. kerületi kapitányság két-héthavi elzárásban és 300—300 forint pénzbüntetésben marasztalta el. *Wellesz*ék ugyan megfélembrezték az ítéletet, de azt másodfokilag is helybenhagyták. A kapitányság az ítélethozatal után is továbbra figyelemmel kísérte az irodát s konstatalta, hogy a két szélhámos tovább folytatja az üzkeredést. Ujra házkutatást tartottak s tömérdek jegyet, iratot, üzleti leveleket, nyomtatványt foglaltak le. A kapitányság erre ismét két hónapot és 500—300 forint pénzbüntetésért mért rájuk s ezután elkobozta az összes nyomtatványokat és eltávolította a cégablát. *Wellesz* és *Flecker* eredetileg az iparhatóságtól kértek s kaptak is utazási irodára engedélyt.

Az idő. Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint április 25-ikén a hőmérséklet alacsony volt és az erős éjjeli lehűlés főleg az északi Kárpátokban ismétlődött. Csak *Trenkó*váról jelentenek esőt.

Harmínchatezer forintos család. Annak a harmínchatezer forintos csaláknak a hőse, amelyről vasárnap számunkban hírt adtunk, már a rendőrség felügyelete alatt áll. A család *Lefkovics* Mátyás, budapesti pénzgyéns. Egy fővárosi orvos révén, aki előtt mint az illető miniszter unokaöccsének szerepelt, megismerkedett Cz. O. felső-ausztriai lelkészszel, az orvos nejeinek a nagybátyjával. Cz. eszközölte ki — mit sem sejtve — az illető főpaptól a 28.000 forintra

szóló utalványt, amelyet aztán Lefkovic nyomban be is váltott egyik fővárosi pénztintézetnél. Amikor aztán a család kiderült, az illető főpap megbizottja, K. E. fővárosi ügyvéd útján megtette a budapesti rendőrségnél a főljelentést Lefkovic ellen, aki erre a kicsalt összeg egy részét a rendőrségnél depozitálta. Arányi Taksony rendőrkapitány, a vizsgálat vezetője, Lefkovicot, aki megígérte, hogy az egész 36.000 forintot záros határidőre visszafizeti, egyelőre szabadlábban hagyta.

(x) **A osz és kőszvényes betegségek** néhány nap alatt biztosan gyógyíthatók a Zoltán-féle kenőcs használatával. Úvegje egy forint. Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárban (Budapest, V., Nagy-Korona-utca 28.).

(x) **Kína és a kínaiak.** Az egész világot évek óta, Magyarországot is néhány hete a legnagyobb mértékben érdekli a „mennyei” birodalom és népe, az, ami ott már is történik s különösen ami még ezután fog történni. Ez erős érdeklődéssel számolva, a Magyar Kőrkep Társaság néhány száz, gyönyörűen velített képét hozott Londonból, amelyekkel a főváros közönségének Kínát és a kínaiakat megfelelő előadás kíséretében bemutatja. A „Hódoló díszfelvonulás” körkép látogatói természetesen ezt a mutatványt is díjmentesen tekinthetik meg. A kínai sorozat bemutatása idejét lapok és falragaszok fogják jelezni. Az „Utazás a világ körül 45 perc alatt” még csak a hét végéig lesz látható.

Az új honvéd főparancsnoki adlátus.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 25.

A magyar királyi honvédség főparancsnok-helyettesi állásában — mint azt már többszörösen megirtuk — a májusi kinevezésekkel egyidejűleg, változás fog történni. Forinyák Gyula lovassági tábornok és honvéd főparancsnoki adlátus nyugdíjba megy, helyét pedig csáford-jobbaházi Bolla Kálmán altábornagy, a pozsonyi honvédkerület parancsnoka fogja elfoglalni. Forinyák, közel tíz évi adlátusi szolgálata után, saját kérelmére nyugdíjaztatik. A lovassági tábornok befelé már a nagy felelősséggel járó állás reprezentációnális és stratégiai terheibe s különösen az utóbbi években már ismételve kérte nyugdíjaztatását. A király most végre teljesítette Forinyák óhajátását s egyidejűleg aláírta utódjának, Bolla Kálmán altábornagnak a kinevezését.

A nyugdíjba menő adlátustól április 29-én bucsuzik el hivatalosan a budapesti közös és honvédségi helyőrség tábornoki és tisztikara. Erre vonatkozik a m. kir. budapesti honvéd állomásparancsnokság következő értesítése, melyet a honvédség összes itt állomásozó tisztjei megkaptak:

M. kir. budapesti honvéd állomás parancsnokság.

Értesítés.

a m. kir. honvéd parancsnokságnak

Budapestben.

Forinyák Gyula lovassági tábornok és honvéd főparancsnoki Adlátus Ur Ó Nagyméltóságára nyugdíjba helyezése valamint csáford-jobbaházi Bolla Kálmán altábornagy Ur Ó Nagyméltóságának a honvédség főparancsnoki Adlátusává való kinevezése előreláthatólag még e hét folyamán fog bekövetkezni.

Ez alkalommal a fegyveres erőnek Budapest állomásozó tiszti kara a tisztelget adóját lerovandó, e hónap 29-én délelőt a következő sorrendben fog az ünnepeltek előtt külön-külön csoportokban megjelenni, és pedig:

a) a helyben állomásozó, a cs. és kir. közös hadseregnél alkalmazott összes cs. és kir. tábornokok, felső-pályai Rohonczy György cs. és kir. altábornagy Ur Ó Nagyméltósága vezetése alatt.

b) A Budapestben állomásozó és a honvédséghez beosztott cs. és kir. tábornok, a helyben állomásozó összes honvéd törzs- és főtiszt, továbbá a honvédekécsék, hadbírák, orvosok, kezelőtisztek és honvéd tisztviselők, Csesznák Benő cs. és kir. tábornok ur vezetése alatt d. e. 11^h 30^l -kor.

c) A m. kir. csendőrség Budapestben levő törzs- és főtisztjei, valamint kezelőtisztjei, szentgyörgyi Jablányi Sándor cs. és kir. altábornagy Ur Ó Nagyméltósága vezetése alatt 11^h 45^l -kor.

Ezen tisztelgésen a fent említetteknek lehetőleg teljes számmal való megjelenésü kívánatos.

A tisztelgésre vonatkozó, még szükséges intézkedések, a legfelsőbb elhatározásnak a

Rendeleti Közlönyben való megjelenése után állomásparancsnok fognak kiadatni.

A hivatalos tisztelgés után Csesznák Benő tábornok ur vezetése alatt a bucsuzó Adlátus neje Ó Excellenciájának, a tisztikarnak irányában táplált hódoló tisztelete kifejezéséül egy csokrot nyujt át.

Ezen bizottságban rajtam kívül még részt vesznek:

A honvédelmi minisztérium I. ügycsoport főnöke által kijelölendő egy törzstiszt, az 1. gyalog- és az 1. huszárezred által kijelölendő 1-1 főtiszt.

(A továbbiakban a 29-ikén este nyolc órákor a Royalban rendezendő banket és egyéb tisztelgések módosítai vannak megállapítva.)

Budapest, 1899. évi április hó 24-ikén.

Major, s. k.

Velencétől Szirakuzáig.

— Uti napló. —

Irta: Gergely István.

II.

Nagypéntek Velencében.

Im, ott bukkan föl Velence, —

Félve kérdelem: vajjon áll-e

Még a régi Campanile,

És a Szent-Márk s a Ducále?!

Nemkülönben azt is kérdelem:

Rendületlen vajjon áll-e

Abban a kis zúg-utcában

Ósi házad, Annibále?!

T. i. Annibále Zini

Velencének Karikása,

S igaz olasz konyhájának

E világon minosen mása!

Mi a magyar kulturában

Karikásnak: Kis Pipája, —

Az az olasz égbolt alatt

Signor Zini: Panadája.

Olasz égbolt! Oh hiába

Kacagsz, ragyogsz úgy felettem, —

Nem hiszem, hogy látjuk egymást,

Mig friss scampit ott nem eltem, —

Mig a szalmafonadékos

Hosszunyaku telt üvegnek

Nyers chianti ösppjeibe

Bús könnyeim nem peregnék! —

Rőt pompában ég a naptól

A Ducále mauri frontja,

Mely özönét a sugárnak

A kék légbe visszaontja.

Hol az égbolt mélyen kéklik,

Oda festi magát rája

Ösudamódon éles ívvel

San Marconak kupolája.

És a fénylő tág piazzán,

Melyet csak a torony árnyal,

Fél-lezállnak a galambok

Verőfényes, néma szárnnyal.

Nagy csöndesség. Siri béke.

Árnyékomat se találom,

És egyszerre a lelkemet

Elfogja egy csudás álom.

Önmagamat messzi látom,

Önmagamtól távol élek:

Mintha már rég halott volnék,

Hazajáró siri lélek!

Beülök a gondolába,

Mely az árban tovalebben,

Átsuhanva a riókon

Egyre-egyre csöndesebben...

A Canale Grande tája

Némán csillog és rikitón,

A Rialto hídjá pusztja,

Semmi élet sines a Lídón.

A halálnak városában

Igy bolyongtam. S vad erőben

Egy nagy bánat sóvárgása

Kínzott egyre vakmerőbben. —

Egyre égőbb fájdalomban
Keztem sírni, keztem félni,
Megriadtam a haláltól,
S újra vágytam élni, élni!!

Kérdezem a vén hajóstól:

„Mért nem szólnak emberhangok?!”

S oda főtt a Campanilén

Mért oly némák a harangok?!”

És az agg szólt: „Nagypéntek van!” —

Elhagyott a csudás álom:

Nagypénteken Velencében

Igy álmodtam meg halálom.

FŐVÁROS.

(*) **Kettős vágány a Baross-utóban.** A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a székesfővárosnak azt a határozatát, amelylyel a Baross-utcai második vágány építését megengedte; minthogy azonban a tanács e határozatában az a kikötés is van, hogy a Szentkirályi-utca és a József-körút közötti szakaszon csak akkor kezdhetők meg az építési munkálatok, amikor az utrendezési munkák ügyében folytatott tárgyalásokat befejezik, továbbá, hogy a második vágányt az engedély megadásától számított három hó alatt kell forgalomba helyezni, a miniszter felhívta a tanácsot, hogy gondoskodjék arról, hogy e tárgyalások az építés megkezdéséig befejeztessenek.

(*) **Az árvasszéki elnök szabadságán.** Sipőcz László fővárosi árvasszéki elnök négyheti szabadság-idejére elutazott a fővárosból. Távolléte idején Pözl István árvasszéki alelnök végzi az elnöki teendőket.

(*) **Pályázat.** Ma délelőtt telt le a pályázat határideje a kerületi tiszti orvosi állásra, a köztisztviselési tiszti, előjárásági kezelő tiszti és egyéb kisebb állásokra. A tiszti orvosi állásra ötven pályázta, a köztisztviselési tiszti állásra huszan, a kezelőtiszti állásra ötvenen és a többi állásokra hetvenharman.

(*) **Szent István temploma.** A lipótvárosi templom építésére felügyelő bizottság Lugy György tanácsos elnökléte alatt ma délután 4 órákor ülést tartott és tárgyalás alá vette a különböző építésmunkákra beérkezett ajánlatokat. A nyolc kupola-ablak beüvegzésére Roth Miksa üvegfestő tett ajánlatot. A bizottság 2232 forint költséggel elfogadta az ajánlatot. A 4 mellékkaplna pendent-íveiben mozaikban készítenő 16 medaillon kép kivételére szintén Both adott be ajánlatot. Ezt az ajánlatot is elfogadta a bizottság 3520 forintnyi összegben. Az ez évben is teljesítendő festő- és aranyozó-munkákat Scholtz Róbert hajlandó elkészíteni és 42.984 forintot kér munkájáért. A bizottság, tekintettel arra, hogy a templom eddigi összes festő- és aranyozó munkáit is Scholtz végezte, elfogadja az ajánlatot, de csak ebben az esetben, ha a vállalkozó mester 5%-ot enged. Detona Antal a még hátralevő összes műmárványmunkákat (52.242 frt) hajlandó elkészíteni. A bizottság a munkákat neki adja, ha 5%-ot enged. Nagyobb vita Szabó Antalnak a szentélyt lezáró pillérek mezőiben végzendő szobormunkákra vonatkozó ajánlatánál volt. Többen a bizottság közül tagjai azt kívánták, hogy a szobrok bronzból öntessenek. A bizottság végül úgy határozott, hogy a pillérek mezőit egyszerűen csak marványbetéttel látja el.

(*) **Az új városrendezés.** A városrendezésre vonatkozó szabályrendelet-tervezetet folytatólag ma délután tárgyalta az e célból kiküldött bizottság, Halmcs János polgármester elnökléte mellett. A S. S.-nál, amely arról szól, hogy az utcák nyitása vagy megszüntetése alkalmával a telektulajdonosok mennyit kötelesek telkükből a fővárosnak átengedni, nagyobb vita támadt, amelyben résztvettek: Steiger Gyula, Stiller Mór, Fenyessy Adolf, Wellisch Alfréd, Toldy József főügyész, Kausser János, Devecz Ferenc műszaki tanácsos, Gelléri-Szabó János, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, Fülepp Kálmán tiszti ügyész. A vita főleg a körül forgott, vajjon akkor, ha az utca, vagy tér megszüntetését a telektulajdonosok kéri, kötelesek legyenek-e az egész területet ingyenesen átengedni, vagy sem. De különbség merült fel annál a kérdésnél is, mi legyen a felek hozzájárulása akkor, ha a hatóság részéről már tervezett utca nyitásáról van szó s mi akkor, ha az utca, vagy tér egészen új lesz, tehát hatóságilag tervezve nem volt. Végre is abban állapodtak meg, hogy az egész szabályrendelet-tervezet helyesebb szövegezése céljából, a polgármester külön értekezletet fog tartani, a szakírtviselők közbenjöttével, amely értekezlet eredményeül új előterjesztés kerül aztán a bizottság elé.

(*) **A fővárosi Egyetemen** mai ülésében a köztisztviselési kérdéssel foglalkozott. Rittinger Károly szerint a lakások tisztántartásának hatóság ellenőrzése sok nehézséggel ütközik. Löwy Mór szerint a háziurak ugyis sok tehernek vannak kitéve, védelembe kellene már venni őket. Huszár elnök azt javasolja, hogy egyszerűen át kellene írni a tanácshoz, hogy az e részben fennálló szabályok szigorúan alkalmaztassanak. Osztoits Miklós indítványozza, hogy a háziurak is megvizsgálhassák a lakásokat és ha tisztálanságot találnak, tehessenek jelentést az előjáráságnak. Halmcs Sándor bizottság kiküldését tartja szükségesnek. Huszár elnök indítványozza, hogy a háztulajdonosok Egyesülete és a Közegészségügyi Egyesület véleményét kikérve, ezek tekintetbe vételével konkrét javaslatot terjeszzenek a tanács elé az indítványt elfogadást.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

Evad: május 1 — szeptember végéig.	
Gleichenberg gyógyhely	
<p>Javallatok: a gégecső, a légzőszervek és emésztőszervek megbetegedései.</p> <p>Előnyök: Aszkör.</p>	<p>GYÓGYESZKÖZÖK: alkálius-maritímikus források, sós, lúgos, és lecskelt (száraz takarmányos), kalcium, fenyő- és gyöngyberlezesek, forrásláporlasztások különbözőkban, pneumikus kamara, szénsavas és pezsgő fürdők, hidegvízgyógyintézet.</p> <p>Felvilágosítás és prospektusok ingyen.</p> <p>Lakosságrendeléseket elfogad Gyógyigazgatóság Gleichenberg.</p>

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Az Operaházban** ma este *A walkür* előadása elmaradt, mert a vendégművész, *Pagin Luiza*, kinek Brühilde szerepét kellett volna énekelni, hirtelen elrekedt s a gyengélkedő *Dionys* sem vehette át a szerepet. *A walkür* helyett *Jó éjt Pantalon ur!* és a *Parasztbűvészet* került színpadra. — Pénteken a Nemzeti Színház tagjai játszanak az Operaházban; *Echegaraynak Folt, amely tisztít* című drámáját adják elő a két színház nyugdíjintézeti javára rendkívüli bérlésűn, rendes helyarád mellett. — *Lehar* Ferenc legközelebb bemutatandó 3 felvonásos operájából, a *Kukuskából* már a teljes színpadi próbák is javában folynak.

**** Constantin abbé.** A Nemzeti Színházban ma újra vidéki színész vendégszerepelt s körülbelül olyas sikerrel, mint a múltkoriban a hőszerelemes *Thury Elemér* elért. A Nemzeti Színház tudniillik keres jó kiegészítő színészeket, akik kiegészítsék az ensembelt — s föllépeti azokat a színészeket, akikben talentumot sejt erre a másodrendű földadra, — a lehető legelsőbbrendű szerepekben. Ez az öreg hiba — s ez az öreg hiba az oka annak, hogy *Balla Kálmán*, a mai vendégjátékos szintén hűvös fogadtatásra talál az ország első drámai színpadán. *Constantin abbé*-ban játszta Raymond szerepét. Rutinnal, ami azonban a szokatlan környezetben megbenult kissé és sok vidéki modorossággal, ami miatt természetesen még inkább irritált a környezetéből. Használható színész bizonyára lenne belőle, de minek biznak olyan nagy földadatot róla, a milyennel azután — ha majd szerződötték — nem tisztelik majd meg. Így lejárta a vendégszereplést a direktió. (Igaz, hogy nincs is rá semmi szükség, aki araváló, tessék szerződöttni.)

**** A párisi színészek** ma este folytatták vendégszereplésüket a városi színházban. *Donnay Maurice* szellemes vígjátékát az *Amant* játszották, sokkal jobban, mint tegnap *Francillon*. *Bruck* Róza kisasszony egyéniségének sokkal jobban megfelelt a mai kedves, naiv, társalgó szerep, mint az itt-ott erősen dramái *Francillon*. És míg az affektusban sokszor bántott hatott rekedt hangjával, ma igazi, természete és bájos csevegeti el *Donnay* finom ötleit. *Deval* ur is sokkal előnyösebb oldalról mutatkozott be ma, de ő ezután sem tudta teljesen elfelejtetni kellemetlen megjelenését. Az egész társulatban nagyon sok az intelligencia, de nagyon kevés a tehetség; játszani pedig megint oly kétségbeesztő lassúsággal játszottak, mintha tanfolyamot tartanának kezdők részére. A színház különben elég szépen megtölt; a páholyokat csaknem kizárólag az arisztokrácia legelső képviselői foglalták el, ott láttuk többek között gróf *Goluchowski* Agenor külügyminisztert is. A társulat holnap este *Pierre Wolff La Boulette* című darabját játszza.

**** A Kisfaludy-színházban** ma este *Sudermann* *Öthönját* adtak telt ház előtt. Magda szerepében *Baldás Olga*, a szabadtéri színház drámai hősnője vendégszerepelt. A művész szép alakjával és kellemes organumával tűnt fel és alakítását nyílt színen is megapszolták. Jó volt még *Keszler* a lélekész szerepében.

**** Az Arany Kakas.** A Vigaszínház legközelebbi újdonása, *Blumenthal és Kadelberg: Az Arany kakas* című bohózatára, amely csütörtök este kerül bemutatásra, színpadtechnikailag is a legnagyobb gondot fordítja. A bohózat cselekvényének színhelye a magyar átdolgozásban a Balaton balpartjának egy kies helye és ez alkalmat adott a Vigaszínháznak arra, hogy a Balaton látóképét, Csobáncot, Tátikát, Badacsonyt művészi hűséggel bemutassa. A művészi díszletek *Bentheim* Róbertnek, a Vigaszínház főfestőjének vezetése alatt készültek. Egy másik színpadtechnikai érdekessége lesz a darabnak egy kis balatonparti zivatar, amelyben az eső valósággal megered és a színpadon valóságos aradt támad, amelyből a szereplők csuron-vizesen kerülnek ki.

**** Elreke a Népszínházból.** A *Fehér csirke*, *Victor Reges* operetteje pénteken kerül bemutatásra a Népszínházban. A darab jelmezes főpróbája csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz. — A *Baba, Audran* operetteje, amely a múlt szomban oly nagy érdeklődést

dést keltett, holnap szerdán ismét színpadra kerül a Népszínházban a fő női szerepekben *Kury Klárával* és *Hegyi Arankával*. Ez lesz a darab 43-ik előadása.

**** Zenészek Országos Nyugdíj-Egyesülete.** *Bartay Ede*, a Zeneművészek Segítő Egyesületének megalapítója és elnöke most egy nagy és nemes cél kivételére kéri a társadalom pártfogását. Az elnöklelte alatt álló egyesület átalakul *Zenészek Országos Nyugdíj-Egyesületévé*. Ez az átalakulás művészeti és szociális szempontból fölültte fontos, méltán várható tehát, hogy a társadalom segíteni fogja a zenészeket a szervezkedés munkájában.

Az egyesület felhívásában első sorban a zenészeket szólítja fel az egyesületbe való belépésre, hogy ekként maguknak, valamint özvegyeiknek is nyugdíj-t biztosítsanak. Másodsorban a nagyközönség áldozatkészségéig fordul, azzal a kérelemmel, hogy a nyugdíjalapot alapítványokkal növelje. *Alapító tag* az lehet, aki készpénzben, vagy alapítványban legalább 200 korona erejéig, egyszerre befizetendő alapítványt tesz, vagy pedig arra kötelezi magát, hogy tíz éven át évenként legalább 30 koronával járul az egyesület alapítójához. *Reményes tag* lehet mindenki, aki Magyarországon zenével, akár az elmélet, akár a gyakorlat terén hivatásszerűleg foglalkozik. Nyugdíjra csak rendes tag tarthat igényt. A rendes tag törzsbetét fejében vagy egyszerre 200 koronát, vagy havi részletekben tíz év alatt 300 koronát fizet. Továbbá hétévente 30 éven át, vagy esetleg előbb beálló munkatelelenségig korához képest 1/2—5 korona havi díjat fizetni. Az évi teljes nyugdíj 600 korona. Bővebb felvilágosítást a Magyarországi Zenészek Országos Segély- és Nyugdíjgyűjtemény titkari hivatala (Budapest, IV. Ujlály-utca 14. sz.) naponként 3—5 óra között ad. Ugyanott lehet jelentkezni személyesen, vagy levél útján a felvételi iránt is. — Az egyesület vezetősége a következőképp alakult meg: *Elnök:* Bartay Ede, kir. tanácsos, *alelnök:* Sipoos Antal, *titkár:* Antalki Károly, *pénztáros:* Dárday Géza, *ellenőr:* Megyeri Károly, *ügyész:* dr. Vesei István, *orvos:* dr. Ötvös József, *valóságügyi tagok:* idősb Ábrányi Kornél, Allaga Géza, Bloch József, Daubek Janos, Erney József, Gobbi Alajos, Goll Janos, Halasz Gyula, Hegyi Béla, Kalar Károly, Mészáros Imre, Sagh József, Sebunda Venczel, Schütz Rezső, Thaisz Péter, Tomka István, Trautsch Károly, Vajdady Béla, Waldbauer József, Zimay László.

**** A nagyváradi színház** ügye csak nem akar dűlőre jutni. Harminc évi adáz vitatkozás után mármint hozzáfogtak volna a megépítéséhez, de ma — mint tudósítónk táviratozza — dr. *Karlóczy Ede* negyvenhét bizottsági tag aláírásával ellátott kérvényt nyújtott be, amelyben ismét felveti a kérdést, hogy a színházat mégis jobb volna talán a nagy piacra építeni. És ezzel a színházépítés ügye új fordulatot vett.

**** Színházat Nagy-Enyeden.** *Rakodczay Pál* kitűnő erőkből álló színtársulata a közönség egyre fokozódó érdeklődése mellett játszik Nagy-Enyeden. A napokban a *Faust* került színpadra, Margit szerepében *H. Novák Irén*nel, a társulat kiváló primadonnájával, aki első pilanattól kezdve kedvence az enyedi közönségnek. Ebben a szerepben is kitűnő ügy intelligens játékával, mint szép színpadi alakjával. Mephistót *Rakodczay* igazgató személyesítette azzal a nagy tudással, amely az ő játékát jellemzi, míg *Faust* szerepében *Moray* vált ki, aki szintén egyik legintelligensebb tagja a társulatnak. A *Fekete vér* is színpadra került a minap, ebben a darabban pedig *Székhely* René, a társulat hősnője ragadta el szép alakításával a közönséget. A kiváló társulat most *Thury Zoltán* *Katonák* című színművére készül, amely csütörtökön fog színpadra kerülni, a főbb szerepekben *H. Novák Irén*nel, *Székhely* Renével, *Rakodczay*val és *Moray*val. Az érdekes darab előadása iránt már most is szokatlan érdeklődés nyilvánul Nagy-Enyeden.

**** Az Operaház előadása otthon.** Az Operaházban holnap (szerdán) este gyermek-előadásul a *James és Juliska*, meg a *Bababütyk* kerül színpadra. A *Telefon* *Hirmondó* az előadás, amely kivételesen már 6 órakor kezdődik, közvetlenül fogja s így az előzőtől otthon is végig hallgathatják. Opera után 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon.

MŰVESZET.

□ **Kossuth-szobor Erdélyben.** Marosvásárhelyen, a székelyek metropolisában állítanak először Erdélyben szobrot Kossuth Lajosnak. A Székelyterület, a híres Bodor-kút és Bem tábornok szobra közé tervezik a szobrot, s már készítik is Kossuth Lajos ércalakjának az alapját. A szép mű megteremtője *Köllö Miklós* szobrász. Csaknem teljesen a hazafias székely város érdeme ez a szobor, mert a 14 ezer forintba kerülő mű létesítését kétharmadrészen a városi polgárság áldozatkészsége tette lehetővé. A leleplezés péntékön másodnapján lesz.

□ **László Fülöp műtermében.** Bécsből telegrafálják, hogy a király ő felsége ma *László Fülöp* festő műtermében megtekintette a boldogult *Erzsébet* királyné arcképét, amelyet *László* a magyar kormány megrendelésére a budapesti nemzeti múzeum számára festett. Ő felsége *Lászlónak*, akivel magyarul beszélt, többször kifejezte megelégedését.

□ **Magyar művészeti ipar Bécsben.** A Magyar Iparművészeti Múzeum felszólítást kapott a bécsi Osztrák Múzeumtól, hogy vegyen részt az általa rendezendő

textil-kiállításán. Az Iparművészeti Múzeum elfogadta a meghívást és viszont azt kérte az osztrák múzeumtól, hogy a kiállítás bezártával az egész anyagot Budapesten is kiállíthassa.

HADÜGY.

× **A gyalogság újjászervezése.** Újabb megint különféle hírek kerültek forgalomba a közös hadsereg reformjáról. Katonai munkatársunk erről a tervről a következőket jelenti: A közös hadsereg legfelsőbb vezetősége azzal az eszmével foglalkozik, hogy a gyalogezredeteket, amelyek most tudvalegleg négy zászlóaljból állanak, három zászlóaljjal fogja organizálni. E mellett szól az az előny, hogy a három zászlóaljból álló ezredet sokkal könnyebb vezetni s békében is sokkal egyszerűbb a gazdasági adminisztrációja. Ez az átalakítás teljesen a honvédség mintájára fog végbemenni, amelyben tudvalegleg csak nyolc ezred áll négy zászlóaljból, a többi három zászlóaljat számlál. A gyalogságnak ez az organizálása több évre terjedő munkával jár. A terv részleteiből egyelőre csak annyit ismeretes, hogy hadtestenként fogják összevonni a negyedik zászlóaljakat, amelyeket aztán magasabb törzsben egyesítenek. Magától értetődik, hogy ez az újjászervezés tetemes létszámmelést jelent a tisztikar és a legénység állományában és maga után vonja az új ezredparancsnokságokon kívül a dandár- és hadosztályparancsnokságok szaporítását. A reform keresztülvitelében ilyen körülmények között az első lépés a létszámmelés s csak aztán lehet hozzáfogni az ezrednek három zászlóaljjal való átalakításához. A végeredményben ez a reform egy újabb hadtest felállítását jelenti és a hadügyi költségvetést sok millióval fogja terhelni, éppen azért gondolni sem lehet arra, hogy már a legközelebbi jövőben megvalósuljon ez a terv.

A katonaképzés reformja. Bécsi forrás szerint a közös hadügyi miniszter rendelettel szándékozik megvalósítani azt a tervet, amely néhány hónappal ezelőtt a katonaképzés reformja ügyében fölmerült. A terv az, hogy a gyalogsági hadapród-iskolák első három osztályában, és a katonai főreáliskola három osztályában, kivéve a katonai tárgyakat, ugyanazt és ugyanugy fogják tanítani, mint a polgári reáliskolákban. Az első osztályban már az országos tanításra ötven okleveles tanárt alkalmaznak. E reformmal egy időben Strassban és Marburgban elkészítendő osztrák állítanak olyan pályázók számára, akik győngye késztüléjük miatt nem vehetők föl a kadétskola első osztályába.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Magyar Iskolaegyesület) ma délután tartotta évi rendes közgyűlését *Gerlóczy Károly* kir. tanácsos elnöklelte alatt, aki megnyitó beszédében elpanaszolta, hogy a kultúregyesületekre általában nehéz idők járnak. Ennek oka főleg a társadalom közönye és realizitikus gondolkodása. Mintha már végét járná az idealizmus! De ha a kultúregyesületek nem tudnak is zöldre ágra verődni, céljaik eléréséért tovább is lankadatlanul kell küzdeniük. A magyar iskolaegyesületek se virradtak jobb napok. Meg kellett elégednie, hogy fentartás azokat az intézményeket, a melyeket megalkotott. De azért nem kell reményt vesznie, kétségbeesni, bizzanak a jövőben, amely bizonyára szebb eredményeket fog felmutathatni.

Bemutatták ezután az évi jelentést, amely miután bekezdő sorokban kegyeletes, szép szavakat szentel *Erzsébet* királyné emlékének, panaszosan említi fel, hogy a mai politikai és társadalmi viszonyokban nem talál kedvező talajra a magyarság védelmének eszméje. A magyarság politikai és társadalmi hegemoniája Magyarország minden zugában: nem olyan gondolat manapság, mely lelkesítő ideálként lebegne minden magyar társadalmi akciója előtt. E körülmények folytán az egykor nagy lelkesedés között megszületett közművelődési egyesületekre rossz idők jártak tavaly. A múlt esztendő inkább a munkásoknak kedvezett, amelyeknek támogatására az iskolaegyesület nagy áldozatokat hozott. Az egyesület széleskörű tevékenységének részletes ismertetése után a jelentés beszámol az egyesület alapítványairól, a beérkezett adományokról és hagyományokról s az egyesületi vagyon állásáról. Az egyesületnek az 1898. évben 7500 forint bevétel és 9112 forint kiadása volt; vagyona 103.275 forint. Tagjainak száma 1654. A jelentés tudomásulvétele után *Tóth József* kir. tanfelügyelőnek, egyesületi alelnöknek az ovodák szervezése és ellenőrzése körül kifejtett buzgóságaért köszönetét fejezte ki. *Buday József*, a munkásoknak áldos működéséről szólott, mire a közgyűlés elhatározta, hogy megkeresi a főváros tanácsát, legyen figyelemmel az új előjárásági épületek emeléséről arra, hogy azokban egy-egy helyiség a munkásoknak roszára is jusson. Elfogadta a közgyűlés dr. *Tatay Adolfnak* azt a

indítványát is, hogy körlevélben fogja felkérni a nagyobb gyárosokat, adakozzanak a munkáskaszinók részére. A közgyűlés azután megejtette a választásokat, melyek során a felligyelőbizottság új tagjai lettek: *Herázy Aranka, Kausser Jánosné, Lengyel Sándorné, Thuránszky Irén, Bánó József, Darányi Ignác, Morán Imre, Mihalovits Antal, Böser Miklós, Virava József, Buday József és Almásy Géza.* Végül kiosztotta a közgyűlés rendes jutalmait, és pedig 20 forinttal jutalmazta *Tavy Aranka* harasztí óvónót, az Andrássy-érmekek közül pedig az egyiket *Ágoston Józsefnek*, az egyesület buzgó pénztárosának, a másikat dr. *Gyulay Béla* igazgatónak adományozta, aki a munkáskaszinók szervezésében ért el kiváló eredményeket.

(Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület) központi választmányja 22-ikén tartott ülésen 42 új tagot választott, 8 tagot pedig törölt, kilépésre jelentkezett 3, meghalt 3 tag, a tagok száma jelenleg 783, az alapítványi vagyon álladéka 32.916 forint.

SPORT.

*. **Országos kerékpárverseny.** A Nagybecskerekeli Kerékpár-Egylet május 12-én Nagybecskereken saját versenypályáján országos kerékpárversenyt rendez, amelyre az ország összes sportegyesületeit meghívta. A verseny, amelynek rendezését *Kereszties Aladar* elnök és *Radoscsy László* titkár vezetése alatt egy nagy bizottság végzi, előreláthatólag igen érdekes lesz. Az egyes versenyszámok 1000–10.000 méter távolságra vannak kitűzve, a díjak tiszteletdíjak s arany és ezüst klub-érmek.

*. **A vitőr-amatőr világ bajnoksága.** Érdekes vitőrverseny folyt le a napokban a párisi *Alcazar d'Été*-ben. Európa legjelesebb amatőr vitőrvívói versenyeztek a világ bajnokságért. A verseny győztese gróf de la *Falaise* francia huszárkapitány lett. A döntő küzdelemben nyolcan vettek részt, köztük: *Aumont, Colus* hadnagy, *Sulzbacher* és *L. Perré*, a *Journal des Sport* főszerkesztője, akiket a jury egyenértékű vitőr-vívóknak ismert el a győztesül. A versenyt *Henrik* orleansi herceg s, a párisi társaság elítje nézte végig.

Ügető versenyek.

— Harmadik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 25.

Az Urkoocsik tavaszi versenyének ma volt utolsó napja s ezzel egy minden ízében sikerült meeting ért véget, mert a versenyek állandóan kitűnő sportot nyújtottak, közönsége is volt állandóan a pályának és bizton állhatjuk, hogy a közönség érdeklődése, melyet a mostani siker ébresztett fel újra, most már állandó marad.

A mai utolsó napon is fényes közönség gyűlt egybe a most már napellenzővel is ellátott tribün alatt, az olcsóbb hely pedig a szorongásig megtelt, úgy hogy ott egy talpalatnyi üres hely sem maradt üres.

De a versenyek meg is érdemelték ezt a nagy látogatottságot. Állandóan szép mezőnyök indultak és az egyes futamok oly érdekes finissel végződtek, amilyen ügetőversenyeken csak ritkán látható.

Legérdekesebb száma volt a programnak a négyes fogatok 15 kilométeres *Szent-Gellért díja*, melyben *Senney István* báróé lett a győzelem, ki nagy művészettel hajította fogatát diadalra *Andrássy Géza* és *Károlyi Lajos* gróf négyese ellen.

A versenyeredmények ezek:

I. *Cupid-díj.* Díj 1200 korona. Távozás 6000 méter. Kettes fogatoknak. *Kubinyi Márton* fogata (Marscs, Bályvány) első, gróf *Károlyi László* fogata második, *Förster Ottó* utolsó. Totalizátor: 5:6.

II. *Választmányi-díj.* Díj 1000 korona. Távozás 2300 méter. Egyes fogatoknak. *Wienerwaldi ménes* Fuzsija első, gróf *Keglevich Gyula* Lisztoje második, ifj. *Bernrieder József* Valója harmadik, első negyedik, *Nepriatei II.* ötödik, azután *Danyi, Tonosi, Névtelen* és *Dobrák*. Totalizátor: 5:8.

III. *Belföldi handicap.* Díj 1200 korona. Távozás 3000 méter. Egyes fogatoknak. *Compwhite Parnója* első, *Bályvány* második, *Pista* harmadik, azután *Dobšina* és *Anemone*. Totalizátor: 5:11.

IV. *Vigasz-handicap.* Díj 1000 korona. Távozás 3300 méter. Egyes fogatoknak. *Preckel Tivadár Strőgőse* első, *Gerie* második, *May flower* harmadik, azután *Kremen* és *Parnó*. Totalizátor: 5:8.

V. *Szent-Gellért-díj.* Díj 2700 korona. Távozás 15 kilométer. Négyes fogatoknak. *Baró Senney István* fogata (Holó, Legény, Mamor, Bolygó, hajította tulajdonos) első, gróf *Andrássy Géza* fogata (hajította *Senney Géza*) második, gróf *Károlyi Lajos* egyik fogata harmadik, ugyanezenek másik fogata negyedik; indult még gróf *Keglevich Gyula* négyese, amely azonban feladta a versenyt. Totalizátor: 5:8.

VI. *Fiakverseny.* Díj 300 korona. Távozás 2000 méter. Öt versenyző bérkocsis közül első lett *Wilcsók Samu*, *Spath István* második, *Wachtelschneider* harmadik. Totalizátor: 5:14.

Bécsi futtatások.

— Hatodik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, április 25.

Szeles, de különben kellemes tavaszi időben zajlott le a mai hatodik versenynap. A versenytér látogatottsága még kisebb volt, mint a múlt heti köznapokon, de a versenyek sem nyújtottak valami sok érdekeset, dacára annak, hogy ma nyolc futama volt a programnak.

Ez a naplocaid futam ugyanis privát fogadásra volt *Esterházy Móric* grófnak *Szemere* Miklóssal, kik *Francia Mulató* és *Cecilie* képességét mérték össze. A match *Cecilie* győzelmével *Szemere* Miklós javára dőlt el.

A nap főszámában, a Tavaszi-versenyben csak négy ló indult s ezek közül is *Ordur* holtversenyben érkezett be *Gigerikönigin*gel az első helyre *Tip Top* előtt, nem nagy öröme *Ordur* hievének kik 5 forintra 3 forintot kaptak nyertes lovukra a totalizátortól.

Tipjeink ma ismét fényesen beváltak. *Beauharnais*, *Ordur*, *A tempo*, *Junius* és *Agá* érkezett be közülök az első helyre, *Titulus bibendi* és *Castagnette* pedig helyre futottak.

A versenyek részletes eredménye a következők:

I. **Prater-díj.** Díj 2000 korona. Távozás 1800 méter. Mr. C. Wood *Bostonja* (Rumbold) első. Gróf *Esterházy M. Titulus Bibendije* (Cleminson) második. Gróf *Degenfeld I. Cassiopeija* (Wilton) harmadik. Azután *Poroszló, Marköngig.* Birói ítélet: erős küzdelem után fehoszzal első, hat hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:21. Helyrefogadások: I. 25:38, II. 25:37.

II. **Handicap.** Díj 2000 korona. Távozás 1600 méter. Mr. C. Wood *Beauharnaisja* (Rumbold) első. *Szemere* Miklós *Loindelteje* (Cleminson) második. Mr. *Janoff* *Bandaja* (Gilchrist) harmadik. Azután *Mon plaisir, Nituperca, The Winnings* és *Damiette.* Birói ítélet: igen könnyen 2 hosszzal első, 2 hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:11. Helyrefogadások: I. 25:30, II. 25:41, III. 25:39.

III. **Tavaszi verseny.** Díj 700 korona. Távozás 1200 méter. *Baró Springer G. Or-durja* (Hyams) és gróf *Esterházy M. Gigeriköniginje* (Milne) holtversenyben első, *Dreher A. Tip-Topja* (Smith) harmadik, hátul *Gohér.* — Birói ítélet: Holtversenyben első, 1 1/2 hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:19. Gigeriköniginre, 5:3 Or-durra. Helyrefogadások: 25:41 Gigeriköniginre, 25:28 Or-durra.

IV. **Éladóverseny.** Díj 4000 korona. Távozás 2800 méter. Mr. *Sinton A tempoja* (Sands) első, *Wahrmann R. Baaja* (Wilton) második, *Baró Born Frigyes* *Juratusa* (Rumbold) harmadik, azután *Szolgabiró, Rama, Gwen, Veoce.* — Birói ítélet: Könnyen 1 hosszzal első, 3 hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:34. Helyrefogadások: I. 25:42, II. 25:45, III. 25:34.

V. **Handicap.** Díj 2000 korona. Távozás 1600 méter. Mr. *Lincoln Juniusa* (Adams) első, *Szaszberki ménes Castagnetteje* (Hesp) második, *Miklósfalvi ménes Collistonja* (Wilton) harmadik, azután *Sardelle, Killarney.* Birói ítélet: könnyen 1 1/2 hosszzal első, 1 1/2 hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:19. Helyrefogadások: I. 25:52, II. 25:71.

VI. **Gyermek handicap.** Díj 1800 korona. Távozás 2400 méter. *Miklósfalvi ménes Wagnere* (Waeeler) első, *Pechy A. Presidentje* (Sheybal) második, Mr. *Turul Sylvesterje* (Williamson) harmadik, hátul *Gretchen* (Salter). Birói ítélet: igen könnyen 2 hosszzal első, 1 1/2 hosszzal 3-ik. Totalizátor: 5:16. Helyrefogadások: I. 25:72, II. 25:56.

VII. **Woodman-akadályverseny.** Díj 6000 korona. Távozás 5000 méter. Mr. *Turul Agaja* (Williamson) első, *Schandler L. Margosszaja* (Salter) második, *Gest G. Csekőja* (Csompora) harmadik, azután *Milleflours, Hirnök.* Birói ítélet: Feltartva 4 hosszzal első, 10 hosszzal harmadik. Totalizátor: 5:9. Helyrefogadások: I. 25:44, II. 25:96.

VIII. **Match.** Tet 2000 korona. Távozás 1300 méter. *Szemere* Miklós *Cecilie* (Cleminson) első gróf *Esterházy M. Francia Mulatója* (Sharpe) előtt. Könnyen 1 hosszzal első. Totalizátor: 5:8.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Testvérháboru.** Váltóhamisításért került a vádlottak padjára gróf *Spanocchi Leó*, amiért kelletnél jobban bízott a nővéreben, gróf *Spanocchi Jozefin* férjezett *Földváry Lászlóné*-ban. A grófnő és fivére ugyanis bécsi bátyjuktól körülbelül 15,000 forintot örököltek. Míg a hagyatékki ügy el nem dőlt, a grófnő felhatalmazást adott fivérének, hogy helyette váltókat írjon alá. Gróf *Spanocchi Leó* bőségesen élt e meghatalmazással, aminek az lett a következménye, hogy a grófnő férje ösztönzésére visszavonta az engedelmet. Nemsokára azonban a *Neuländer* szabó-cég egy 4500 forintos és a *Laczkó Testvérek* ékszerész-cég egy 1500 forintos váltó kifizetése iránt perelték a grófnőt. A gróf testvérek közt amugy is feszültté vált viszonyban ez a pör végetes fordulatot idézett elő. A váltótörvényszék előtt mult év március 3-án lefolyt pörben ugyanis a grófnő kijelentette, hogy a váltókon látható aláírás nem az övé és arra senkinek felhatal-

mazást nem adott. Erre a váltókat áttették a büntető-törvényszékhez, amely gróf *Spanocchi Leó*-t okmányhamisítás miatt helyezte vád alá.

A nagy feltűnést kellett ügyben ma tartott végfárgyalást a budapesti büntető-törvényszék *Czárán* István táblai bíró elnöke alatt. A vádlott, aki a Spetzel-istálló managerje, igen nagy nyugalommal védekezett. Azt adta elő, hogy nővérétől általános felhatalmazást kapott váltók aláírására; már azelőtt is több ilyen váltót írt alá, amelyeket mind ki is fizetett. A szóban forgó két váltót is jóhiszeműleg és abban a tudatban írta alá, hogy azt a hagyaték révén nővérevel szemben még mindig fennálló követelése fejezi. Csak a váltó-pör után értesült nővére hirtelen megváltozott magatartásáról.

Földváry Lászlóné született gróf *Spanocchi Jozefin* tagadta, hogy fivérének ilyen felhatalmazást adott.

Kinos szembesítési jelenet következett erre, melyben nyíltan feltárult a testvérek közti rossz viszony. Azután *Földváry László* cs. és kir. kamarást, a grófnő férjét hallgatták ki. *Földváry* megerősítette *Spanocchi Leó* gróf állítását a hagyatékki ügyre vonatkozólag, de maga sem hiszi, hogy a grófnő felhatalmazása a legutóbbi két váltóra is kiterjedt volna. A bizonyítási eljárás ezzel befejeződött és dr. *Magyar* István alügyész két rendbeli okirathamisítás miatt kérte *Spanocchi* gróf elítélését. A védő dr. *Ferenc* József rámutatott a gróf nővére, az egyedüli tanu vallomásának gyöngö értékre és felmentést kért védené számára. Végül még gróf *Spanocchi Leó*, a kit láthatólag elkeserített nővére terhelő vallomása, mondotta el, hogy nővére ellensége most neki.

— Nővérem vallomását — szölte a gróf — nem lehet tekintetbe venni, mert erkölcsi presszió alatt áll egy olyan férfi részéről, aki nekem halálos ellenségem, akivel súlyos párbajom volt és akinak a befolyása alatt elhagyta férjét. Sajnos, talán nem is illő, hogy ezt itt elmondom, de fel kell a tekintetes törvényszék figyelmét hívnom erre a körülményre, amely nővéremet szinte beszámíthatatlanná teszi...

A bíróság rövid tanácskozás után két rendbeli okirathamisításban mondta ki véteknek gróf *Spanocchi Leó*-t és hét havi börtönre ítélte. Minden fél felebbezett.

§§ **Az aradi adópanama.** *Arad*-ról táviratozzák: Ma fejezték be a tanuk kihallgatását *Bács* Nándor és társai büntügyében. Ezután megkezdtek a törvényszéki orvosok véleményének fölolvását. Ezek között legérdekesebbek az aradi törvényszéki orvosok, dr. *Austerweil László* és *Parets* Gyula drnak *Bács* elmebeli állapotáról nagy gondal készített véleménye. Az *Igazságügyi Orvosi Tanács* véleményét is fölolvasták. Ebben foglaltatik *Bácsnak* következő kijelentése:

— Elismerem a társadalomnak azt a jogát, hogy a bűnösöket megbüntesse. Bűnös vagyok, sikszaktottam, de azt hittem, hogy megtértem a kárt utolsó krajcárig.

Érdekes a véleménynek az a része, amely *Bács* színlelésével beszámol. Mikor a börtönben találmanyaival foglalkozott, a börtönőrök szánakozva mondogatták: *A bolond.* Ekkor jutott eszébe, hogy bolondnak teheti magát, hatha a börtönőrökön kívül másokkal is sikerül elhitetnie, hogy bolond.

Az iratok felolvasása délig tartott. A mai tárgyaláson a beteg *Czeplédy Mihály* is jelen volt. A vádlottak padján párnák közé temetkezve hallgatta a bizonyító eljárásnak utolsó fejezetét. Dr. *Nemess* Zsigmond, *Czeplédy* védője, ma újabb arra kérte a törvényszéket, hogy *Czeplédy* bűnét külön tárgyalja a bíróság, s ma is csak azt határozta az ítélotanács, hogy dr. *Austerweil* s dr. *Parets* törvényszéki orvosok vizsgálgják meg holnap *Czeplédyt* s mondjanak véleményt, részt vehet-e a tárgyaláson. *Czeplédy* kihallgatása után rosszul lett és felhottan terült el a földön.

Védője nyomban felállott és arra kérte a törvényszéket, hogy a *Czeplédy*-re vonatkozó ítélezést hallassza el. A törvényszék e kérés teljesítését megtagadta. Azután eszméletlen állapotban szállították lakására. Ezután az utolsó tanuk *Bácsnak* *Scheindbergerrel* való összeköttetését bizonyították. A vádhatóság képviselője a tanuk kihallgatása során a védőügyvédekkel többször összetűzött és első szöváltást folyt a vádhatóság és a védelem között. Ezzel a bizonyítási eljárás befejezést nyert. Holnap tartja meg az ügyész vádbeszédét, mely iránt a közönség körében nagy az érdeklődés. Helyethozatalra csak jövő héten kerül a sor.

§§ **Fiatal bűnösök.** Vér- és dacsövetségre léptek *Böröndi Kálmán* és *Wladár Ernő.* Szövetkeztek a betörés minden nemét iparilag üzte. A kifosztandó üzletekben nem igen válogattak és fűszeres-, óras-, meggyolcsosbolt egymásután került kifosztásra. Nagy mennyiségű árut vittek el s azután potom áron elvesztegettek orgazdálnak. Egy óra eladásánál elcsipték meg őket s a büntető törvényszék ma ítélt feleltük. Védőik dr. *Kathy* István és dr. *Bálint* Ernő felső-

rolták a sok enyhítő körülményt, amely a fiatal büntetők javára szolgált a törvényszék figyelembe véve a védők érvelését, Bórondit nyolc havi, Wladárt pedig egy évi börtönrre ítélte.

A borzasztó szalmakalap.

Megtörtént tragi-komédia: felvonásban, egy jegyzettel. — Személyek:

Vinter Jenő, görög katolikus lelkész.
Cosmea János, orvos.
Cosmea Jánosné, a felesége.
Jancsó Jenő, jókedvű fiatal ur.

Pincérek, nép, közönség, táncosok, táncosnők. Történi: Szombatság-Rogozom, 1898-ban.

Jancsó Jenő: (jókedvűen járja a pas de quatre-t, szalmakalappal a fején.)

Cosmea Jánosné (a férjéhez): Nézd csak azt a nevelőtlen, orcátlan fikót, kalapba' táncol!

Cosmea János: Hallatlan! Mucára való és nem Szombatság-Rogozra!

Vinter Jenő (Jancsóhoz): Te Jenő, kérlek egy percet!

Jancsó Jenő: Parancsolj velem, kedves tisztelendő ur!

Vinter Jenő: Te... izé... Cosmeané azt mondta, hogy nevelőtlen, orcátlan fikó vagy, mert kalapban táncolsz! Görög-katolikus lelkész vagyok ugyan és nem hecmeiszter, de...

Jancsó Jenő: Kérlek, szót sem érdemel! Igazán csak feledékenységből történt. Rögön megkövettem!... (Cosmeanéhoz siet.) Bocsanatot kérek, nagyságos asszonyom, hogy megsértettem, de tisztára elfelejtettem, hogy kalap van a fejemem!

Cosmeané (göggösen): Tölem kér bocsanatot? Kövesse meg a táncosnőjét, meg a táncoló párokat; mi közöm nekem a kalapjához?

Jancsó Jenő: Pardon, Vinter barátomtól úgy értesültem, hogy nagyságos asszonyom hevesen megszólta illetlenségemet...

Cosmeané (dühösen): Nem igaz! Én egy szót sem szóltam! Vinter ur hazudott!

Vinter Jenő: Véletlenül ide figyeltem. Tudja meg asszonyom, hogy gyávaóság letagadni azt, amit...

Cosmeané: Nyomorult! Takarodjék innét!

Vinter Jenő: Nyomorult?... Ez sok!... (egy székre ugrik. Harsány hangon) Emberek!... Polgártársak!... Testvéreim az Urban!... Figyeljétek reám! Ezennel kijelentem, hogy Cosmeanéból az a kilenc pohár sör beszél, amit megivott!

Dr. Cosmea: (mellő ugrik) Mi ez? Ismétljé meg egyszer!

Vinter Jenő: Szívesen, akár százszor is! Testvéreim az Urban! Cosmeané részeg! Beesipett! Be van ru...

Dr. Cosmea: Ezért felelni fog! Nevezze meg segédeit!

Vinter Jenő: Eszem ágában sincs! Hivatásom tiltja...

Dr. Cosmea: Nem akar elégteleneit adni?...

Vinter Jenő: Nem!

Dr. Cosmea (felemeli a botját): Először!

Vinter Jenő: Nem!

Dr. Cosmea: Másodszor!

Vinter Jenő: Nem!

Dr. Cosmea: Nem?... Hát akkor tessék! (Megbotozza a tisztelendő urat.)

(A nép összecsendül, általános zaj, verekedés, botrány, a verekedőket szétválasztják.)

Jegyzet.

Mulatságos komédia, a tragikus csak az benne, hogy igazán megtörtént. Szombatság-Rogozom megiriggyelték a pestiekől Ós-Budavárát, és építettek papir machéból, pappendekliből egy egész hasonló mulatóhelyet; annak a megnyitáson történt tavaly nyáron az egész história. A folytatása természetesen kevésbé virám dolog: a papot megfosztották állásától, botrányos magaviselete miatt, ma délelőtt már civil ruhában jelent meg a nagyváradi királyi törvényszék előtt. A tárgyalást azonban elhalasztották, mert koronatanak beidézik Jancsó Jenőt, az ominózus szalmakalap birtokosát. A szombatság-rogoziának úgy látszik nagyon is könnyű viselet a szalmakalap, nem óvja meg őket a napszúrától.

TÁVIRATOK

Bécs, április 25. A közszéptanács elhatározta, hogy kérvényezni fog a kormánytól a német egyetem felállítását ellen.

Filadelfia, április 25. A Fler-féle kémiai gyárban, amely négyszáz munkásból áll, ma délelőtt robbanás történt, mely az épületet teljesen romba döntötte. A robbanást benzín meggyulladás okozta.

Két férfit halva találtak, kettőnek nyoma vesztett; egy asszony életveszélyesen, többen súlyosan sebesültek meg.

A bécsi közszéptanács petíciója.

Bécs, április 25. A közszéptanács mai ülésén dr. Förster azt indítványozta, hogy a közszéptanács kérje meg a kormányt petíció útján, tegye meg a kellő intézkedéseket a reichsrath azonnali összehívására. Az indítványt kiadták a városi tanácsnak.

A kiegyezés.

Bécs, április 25. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésen dr. Kolisko azt indítványozta, hogy szólítsák föl a tartományi bizottságot, hogy még ebben az ülésszakban olyan törvényjavaslatot terjesszen elő, amely Alsó-Ausztria valamennyi önkormányzati hatóságára nézve a német nyelvet rendeli kizárólagos hivatalos nyelvnek. Ilyen törvényt, mondja a szóelő, a nemzeti óvatosság parancsol.

Schlesinger a házszabály-bizottság nevében jelentést tesz a Magyarországgal való kiegyezésről vonatkozólag tett indítványáról, amelyet a tartományi marsall annak idején nem bocsátott tárgyalásra s azt indítványozza, mondják ki, hogy a tartománygyűlésnek joga van a Magyarországgal való kiegyezésről és a vele összefüggő banktörvényjavaslatokról tanácskozni és a kormányt javaslattal tenni. E végre tizenkéttagú bizottság kiküldetését kéri.

Lustkandl sajnálja, hogy olyan fontos kérdés, mint a Magyarországgal való kiegyezés nem tárgyalható a kompetens fórum, vagyis a reichsrath előtt. Ellenzi a bizottság kiküldetését és a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Mint hogy a kormány által beterjesztett kiegyezési javaslatok súlyosan károsítják az osztrák közgazdaságot és Ausztria lakosságának igazságtalannal megterhelését fogják maguk után vonni, kimondja a tartománygyűlés, hogy a kormány tervezte kiegyezés változatlan végrehajtása Ausztria legfontosabb érdekeinek feloldozását jelenti és felszólítja a kormányt, hogy a reichsrathal együtt, amelynek hozzájárulása minden körülmények között szükségképpen való feltétele a kiegyezés végleges szabályozásának, Ausztria érdekeinek megfelelő, az 1903. éven túl is biztosított kiegyezést hozzon létre.

Lindheim és Ofner támogatják az indítványt.

Pirzhofer az Ausztria és Magyarország között fennálló régi vámvonalak visszaállítását kívánja Ausztria mezőgazdasága és szőlőművelése érdekében.

Lueger az mondja, hogy mind a mostani, mind a tervezett kiegyezés a legnagyobb igazságtalanságok közé tartozik. Ez a kiegyezés nem egyéb, mint Ausztria és Magyarország között kötött békeszerződés, amelyben Ausztriával, mint legyőzött féllel bának és kényserítik, hogy járom alá hajtsa fejét. Megszavazza Lustkandl indítványának első részét, de nem szavazza meg második részét, mert tudja, hogy a reichsrath mostani többségét megnyerték a benyújtott kiegyezés számára. Azután kifogásolja az ifjú-cseheknek ebben a kérdésben tanusított magatartását és Lustkandl határozati javaslatához pótdívtványt nyújt be, amely szerint a benyújtott kiegyezési javaslat feltétlenül elvetendő.

Az előadó záróbeszéde után a tartománygyűlés egyhangul elfogadta a bizottsági javaslat első részét és Lustkandl határozati javaslatának első részét. Azután elfogadják Lueger pótdívtványát és Lustkandl határozati javaslatának befejező részét is.

A szabadszájú kapitány.

London, április 25. Coghlan kapitány nem kapott parancsot, hogy visszatérjen a hajórája, mert már az előtt az volt az utasítása, hogy esütörtökön induljon hajójával New-Yorkba. Coghlan egybékint ma egy nyilatkozatban azt írja, hogy Dewey admirális őt felhatalmazta az elmondott településre. Nem is fog mentegődni, mert Dewey fedi őt.

A német kormány ebben az ügyben semmiféle lépést sem fog tenni, mert az Egyesült Államok kormánya a megfelelő formában megadta az elégtelét.

Orosz koszorú Faure sirján.

Páris, április 25. Litanov pétervári polgármester ma Pétervár városa nevében koszorút tett le Faure sirjára. Az ünnepség, amely nagy közönséget vonzott a Père Lachaise temetőbe, több városi tanácsos is jelen volt. Loubet, Delcassé és Urussov orosz nagykövét képviseltették magukat.

Orosz kikötő Perzsiában.

Bombay, április 25. A Times of India tengeri jelentéseket közöl, amelyek szerint Oroszország jogot szerzett a perzsa öbölben egy kikötőre, amelyet bármikor elfoglalhat. A szóban forgó kikötő állítólag Benderaöbbsz.

Francia-olasz barátkozás.

Marseille, április 25. Loubet, a francia köztársaság elnöke, a nyáron érkezik. Ugyanakkor egy olasz hajóraj érkezik Marseillebe, hogy a francia hajórajnak Cagliariiban tett látogatását viszonzozza.

A német birodalomgyűlés.

Berlin, április 25. A birodalomgyűlés ma az antisemitáknak azt az indítványát tárgyalta, hogy állatok vágásánál az állatok a vágás előtt elkábítandók. Az indítványt ellen beszélték a centrum tagjai, a nemzeti szabadelvűek, az egyesült szabadelvűek, a birodalmi párt és a szociáldemokraták. Ezek a szónokok jobbra azt hangoztatták, hogy a zsidó ritus szerint való vágás korántsem állatkinzás, sőt több kiváló tekintély az állatölés legjobb módjának nyilvánította. A zsidó ritus szerint való vágás eltiltása beavatkozás volna a zsidó polgártársak vallási szokásaiba, amit pedig nem szabad megtenni. A javaslat mellett az indítványozókban kivül csak Oertel képviselő beszélt, a konzervatívok egy része nevében. Azt fejtegette, hogy ez a kérdés csakis állatvédelmi kérdés. Ő borzasztó állatkinzásnak tartja a zsidó mód szerint való vágást. Szászország, amely ez ellen tiltalmat hozott, a német államok élén halad. Egy felekezotnek sincs joga olyan intézményekre, amelyek a humanitással ellenkeznek.

A törvényjavaslat második olvasásra került, a nélkül, hogy bizottsághoz utasították volna. Azután berekesztették az ülést.

Sztrájk.

Lüttich, április 25. A lüttichi bányavidéken a sztrájkolók száma ma körülbelül 1000-ra apadt.

Brüsszel, április 25. A monsi bányákban a sztrájkoló munkások száma ma 12800-ra, vagyis 2000 fővel emelkedett. A központi Köszénmedencében ma 600 munkás hagyta abba a munkát, úgy, hogy a sztrájkolók száma most 13,000. Charleroi-ban 21,500 bányamunkás sztrájkol. Rendzavarás sehol sem fordult elő.

Budweis, április 25. A sztrájkoló munkások ma délután nagy tüntelést rendeztek. A kerületi főnök ugyanis eltöltött egy gyűlést, de a munkások mégis összejöttek és amikor a rendőrök és a csendőrség fel akarták oszlatni a gyülekezetet, a sztrájkolók ellenszékültek. Véres dulakodás támadt, amelyben sok munkás megsebesült. Tizenhárom tüntetőt, köztük több asszonyt, elfogtak. A sztrájkolók később a kerületi főnök palotája elé vonultak. A rendőrség itt is szétverte őket. Estefelé ezer főnyi sztrájkoló csapat bejárta a Rieget. Ekkor már a rendőrség nem birt a tömeggel és így katonaságnak kellett közbelépnie. A városban nagy a rettegés.

Budweis, április 25. Ma délután a sztrájkoló építőmunkások Hauptvoelg építőmester lakása előtt komolyabb kihágásokat követtek el. A rendőrség szorongozva ment a tömegnek, mely alkalommal többen megsebesültek. Estefelé a Ring-téren nagy számú sztrájkoló és más munkás verődött össze, amiből újabb zavargás támadhatott volna. A rendőrséget kigonyolták és kifutyták. A rendőrség a csendőrség segítségével kiürítette a termet. Egy fél zászlóalj a teret megszállva tartja és a térre vivő utcákat elzárták.

Nachod, április 25. Noha a gyárakban teljes munkaerővel dolgoznak, még most is elkeseredett forrongás tapasztalható, amely különösen a zsidók ellen irányul. Eddig a fosztogatásban való részesesség gyanúja miatt 109 embert tartóztattak le, akik közül 84-et átadtak a kerületi bíróságnak. Sok helyen házmozóságot tartottak és 76 lakásban rabolt holmira akadtak. Eipelen és Hronowban még egyre tart a sztrájk. A munkások között már inség mutatkozik.

Gábel, április 25. A gábel-kinesdorfi vasút egész vonalán újra megkezdődött a munka és a rend teljesen helyreállt.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, április 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyáradék 100.30. Magyar koronáraradék 97.30. Osztrák hitelrészvény 322.90. Osztrák-magyar államvasut 154.75. Déli vasut 27.50. Északnyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, április 25. Árfolyamok májusra. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 223.20 Osztrák-magyar államvasut 155.10. Déli vasut 27.80. Szilárd. Osztrák áraradék 94.70. Laura-kohó 249.80. Harpeni 196.20. Discont 195.10.

New York, április 25. Liszt helyben 2.80. Buza májusra 76.3/4. júliusra 76.4/4. szeptemberre 75.9/8. Tengeri májusra 39.1/4.

Chicago, április 25. Buza márciusra 71.1/4. Tengeri májusra 34.1/4.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Szegény William Vanderbilt.** A fiatal William Vanderbiltet, akinek esküvője a milliomas örökös-nővel, Virginia Fairrel néhány héttel ezelőtt volt meg, az utóbbi időben üldözi a balszerencse. Alig vezetett oltárhoz szép menyasszonyát és vonult el vele a Long Islanden lévő kastélyának magányába, amikor gonosz kezek a fejére gyújtották a házat. A benne lévő csak a pusztá életi ként menthették meg. Néhány nappal később a bulidogjai vesztettségbe esnek és megharapnak három embert. Azok most fájdalomdíjat követelnek. A napokban pedig azt a hírt kapja, hogy a legpompásabb lovak között betegség ütött ki, amelynek már is sok lóva esett áldozatul. A szegény milliomas egyébként még más bajt is okozott a házasságával. A Cornelius Vanderbilt és a William Vanderbilt család nőtagjai között ugyanis versengés ütött ki arra nézve, hogy melyik részen fogja a newyorki társaság a fényesebben ragyogó csillagot megtalálni. A Cornelius-csoport erősen bizakodik abban, hogy ő kerül ki a küzdelemből győztesen, mert fölfedezték azt a rettenetes valóságot, hogy a szenátor leányának ősei különleges napszámok voltak.

— **A pillanat.** Sokszor van szó egy pillanatról s ha ezt a fogalmat időben akarnók kifejezni, erre tulajdonképpen nem is tudunk választolni. Érzéseinkkel bizony nem is tudjuk megmérni. Az a fotográfia, amelyet magnéziumfény fellebbanása mellett készítenek valakiről, az illetőt tóra nyílt szemmel mutatja be. Pedig „villamgyorsan” behunyjuk a szemünket, ha erős fényesurár éri hirtelen. A kép azonban mindenestre azt bizonyítja, hogy a fény és a fotográfáló lemez gyorsabban működik, mint a szempillánk. Még mielőtt a szempillánk becsukódhatott volna, a fény és a lemez már elvégezte a munkáját. Tehát a pernek csak egy nagyon kicsiny törtrésze mulhatott el s érzéseinknek semmi fogalma sincsen arról, mennyi ideig tarthatott tulajdonképpen ez a „pillanat.” És mégis van mód arra, hogy egy pernek olyan picit hányadát megmérhessük, amennyi például a magnéziumfény fellebbanásához szükséges. Erre vonatkozólag a berlini Urania termében érdekes előadást tartott dr. Paul Spies a legváltozatosabb kísérletekkel. Amire érzéseink nem képesek, azt megcselészlik a legnagyobb pontossággal azok a gépek, amelyeket az emberek éles elméje megszerkesztett. Ott van a Hipp-féle kronoszkóp, egy óramű két számlappal, amelyek közül az egyik egy tízodperonyi, a másik egy ezredperonyi pontossággal állapíthatja meg az időt, ami alatt valami történik. De ezzel a készülékkel nincs még elérve minden, ha meggondol-

juk, hogy vannak tudomásul vehető jelenségek, amelyek egy százezredrés pernyi pontossággal mérhetők meg. Amilyen például az elektromos szikra. „Nagyjából” való időmérésre, amilyenek az egy ezredrés pernyi pontosságot tartják, nagyon alkalmas a Hipp-féle ezredpercóra. Bemutatott dr. Spies többek között egy készüléket, amely kimutatta az időkülönbséget két embernek a mozgulata között, amídon vezényszóra egyszerre történt a mozgulat, pedig a Hipp-féle óra $\frac{100}{1000}$ perc különbséget mutat. És ez nemcsak tudományos kíváncsiság katonáknál, mert minden tüzértiszt az ő kitűnően megszerkesztett készülékével meg tudja állapítani, hogy a pernek hányadrésze volt szüksége egy golyónak, hogy célhoz jusson. A kinematográfot is többé-kevésbé időmérésnek lehet tekinteni. Némelyik negyven, ötven hatvan felvételt is mutat egy perc alatt, sőt annyira tökéletes már ez a masina, hogy kétszáz felvételre is képes percenként. Mindegyik kép tehát egy kétszázad perc alatt megtörtént jelenetet mutat. Ha ezt az időt nem is foghatjuk fel érzéseinkkel, de a képek láttára képzeletünkkel fogalmat alkothatunk magunknak róla. Érdekes mutatványval fejezte be dr. Spies az előadását. Egy kinematografikus sorozatot mutatott be fordított sorrendben, tehát, ugyszólván, a jövőt mint múltat látta a közönség.

— **Férszerzés Japán módra.** Az apróhirdetés végképpen meghódította már a földet. És apróhirdetés útján házassodnak, nőülnek mindenféle az emberek. A japán Kanazava Simbum című lapban természetesen a következő apróhirdetés jelent meg:

Alintrótt szép lány vagyok éjszót hajjal, rózsás arccal, ives szemöldökkel és hajlékony természetemmel. Van elég vagyonom, hogy szeretet férgemmel kéz a kézben az élet utjait végigjárjam, nappal a virágokban gyönyörködve, este a holdba nézve. Ha akad erte ember, aki okos, művelt, csinos és izléses, egész életemre oda nyujtom neki a kezeimet és megosztom vele az ő élvezetét, hogy egy sirba temessenek bennünket.

— **Kedvenc állatok temetője.** A Habson-öböl partján lévő Corsackieban is megnyitnak egy temetőt az emberek kedvenc állatai számára. London volt az első város, ahol ilyen temetőt nyitottak, Páris a második. A divat terjed. A legújabb ilyen temetőt pompásan fogják berendezni százötven területen, amelynek festői fekvése van. A temető-

társulat azonkívül vállalkozókat akar szerződtetni, akik az állatok tetemeit bebalzsamoztatják. A „gyászoló” számára várótermet rendeznek be. Halottégető kemenőit is terveznek, hátha akadnak olyanok is, akik kedvenc állataikat el akarják égettetni.

— **Méddig lehet koplálni?** Ilyen cím alatt közölt minapi apróságunkra vonatkozólag Zubovics Fedor századostól a Magszati-kastélyból levelet kapunk, amely többek között így szól:

Két évvel ezelőtt hoztam a Keletről négy kis krokodilust. Amikor hozzám kerültek, körülbelül két hetesek voltak és nem hosszabbak nyolc centiméternél. Kettő közülük korán elpusztult, a harmadik tíz hónapos korában mult ki, a negyedik azonban, amely már hatvan centiméter hosszú, megmaradt, de — mult év augusztus 17-ikétől semmi néven nevezendő állat nem evett. Egész házi népem, családém, akik gondoloznak, családom, amelynek kedvence, bizonyíthatja, hogy minden szép falat has elszáradva kerül ki az akvárium-ból. A krokodilus e nyolc hónapos koplalás ellenére erős, egészséges, dühös. Azt tartom, hogy a víz teszi a taplálakat.

— **Egy babona.** Ticsener tanár nemrég érdekes kísérleteket tett pszichológiai laboratóriumában Ithakában, hogy egy babont eloszlasson. Tudvalevőleg sok ember a nyaka és háta rendkívüli érzékenységeről panaszkodik és azt állítja, hogy megérzi, ha valaki hátulról nézgeti. Vannak olyan emberek, akik azzal dicsekednek, hogy merev tekintettel bárkit is megfordulásra tudnak kényszeríteni. Ticsener tanár mindkét fajta emberrel tett kísérletet. Sokan megfordultak, mert azt hitték, valaki nézi őket, pedig nem nézte őket senki és tekintetük csodálatos erejére büszke emberek is csak képződnek. A kísérletező tanár a következőképpen magyarázza meg, miért fordulnak meg olyan gyakran az emberek.

— Mindnyájunknak a háta és a nyaka rendkívül ideges. Aki valami gyülekezetben, hangversenyben megfigyeli az embereket és különösen a hölgyeket, azt fogja tapasztalni, hogy a hölgyek minduntalan hátul a fejükön babrálják és hogy a férfiak a kabátgallért igazítják. Ez az idegesség csak növekszik olyan gyülekezetben, ahol mások tünnek mögöttünk és így föl kell tennünk, hogy néznek is bennünket. Ezzel lehet megmagyarázni azt is, hogy színházban, hangversenyben gyakran föllállunk, megfordulunk, pedig nem keressük senkit.

— **A lopott nadrág.** Párisban a rendőrbíróség terme a jelenet színhelye. Egy férfit nadráglópassal vádoltak, a bírő azonban bizonyítékok hiányában fölment. De a vádolt csak ott maradt azért a vádoltak padján és nem mozdul. A védője figyelmezteti, hogy szabad, de még mindig nem mozdul, pedig a terem jórészt üres már. Bosszusan kérdi végre

REGÉNY.

Edith bosszuja.

(34)

— REGÉNY. —

Irtá: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

— Még mindig? azt hittem, már lekerült a napirendről!

— Még csak most igazán. S a Szabad ország a legnagyobb zavarban van, hogy milyen állást foglaljon el.

— Hiszen már két hónappal azelőtt cikkeztem róla.

— Hhah, mikor még akadémiásan disputálhattunk föléle; de hát most, mikor a törvényjavaslat tárgyalásától legfőbb betek választánnak el bennünket! Toljuk a kormány szekerét vagy logrujnk reakcionáriusak?

— Hát a pártunk milyen állást foglal el?

— Éppen, amelyet a Szabad ország, semmi-lyet; vagyis inkább vártuk haza a gróf urat, hogy mit szól hozzá.

— Benézek a Házba s informálatom magam; estére tán beszólok a redakcióba is. Egyéb új-ság nincs?

— Mi legyen? ez minden egyebet elnyom. Igaz, Tarnayt megválasztották Radnóthon.

— Igazán? No annak örülök.

— Ó verte le az első klerikális ellenfelet.

— Nos, akkor hát ez jó ómen is előjáróba.

— Csak az ámen is ilyen jó legyen!

— Oh, nem szégyenli magát!

A ház folyosóján György először is Tarnayval találkozott; körül volt véve gratulánsoktól, tartotta őket nagy hangon választási históriákkal. György is közbük lépett.

— No, Laci, sikerült? gratulálok, igazán örülök neki.

Megszoritotta a kezét, de Tarnay nagyon hidegen viszonzta.

— Köszönöm, s azzal el akart fordulni.

György rábámult.

— Hát téged mi lelt? mi ütött hozzád?

— Semmi.

— Akkor jó, felelt György vállvonítva, nem is hittem volna, hogy ilyen hamar megnőjjön a szarvad.

— Ugy-e? amelyet te tövestől szeretted volna kitépni?

— No, fiam, én felőlem ugyan az égig nyulhat!

— Nem állottál szavadnak, amit nekem adtál.

— Ugyan miben?

— A radnóthi választásban.

— Azzal, hogy a pártunkban jelöltet se engedtem állítani?

— Hogy a klerikálisok annál könnyebben legyűrhessenek. Azoknak játszottatok kezére.

— És azt te állítottod?

— Hát nem volt benne a kezéd?

— Ugyan! hisz félig-meddig az elől is szöktem, hogy az anyámmal ellentétbe ne kerüljek.

— Én meg gyanusítottalak.

— Elég nem okosan. Sokkal jobb barátod vagyok, mint gondold és sokszor foglak még segíteni, amikor nem is sejtéd s ahol nem is számítottod.

— Akkor hát boesáms meg s ne haragudjál. György fordult még egyet-kettőt s hazament. Hogy szóba került az anyja, eszébe jutott, milyen illetlenség, hogy még föl se kereste. Hirtelen támadt szórakozási vágyát adta utazása ürügyével s hirtelen kimerülését gyors visszatér-tének. Nem találta alkalomszerűnek, hogy anyjával már beszéljen szíve dologjáról. Este, ebéd után, eszébe jutott ugyan neki Zemplényinek adott ígérete, hogy benéz a szerkesztőségbe; ha-

nem amint elindult hazulról, utját csak Edithhez vette egyenesen.

S éppen így volt másnap, harmadnap, egész héten át. Edithhez sietett. Edithnél lakott egész nap, bol mosolygó, derült boldogság várt reá mindig, a szerelemnek édes, gondtalan mézes hete.

TIZENKETTEDIK FEJJEZET

A villám, mely őt.

S a mily gondatlan, édes, valóságos színműben tölték is a napok Edith mellett, Györgynek nyugalma mégsem volt egészen zavartalan. Edith ugyan nem hozta többet szóba anyját, sőt úgy látszott, egészen megfeledkezett mindama nehézségekről, melyeket éppen ő hozott fel szerelmük ellen, mikor György először nyilatkozott meg előtte: de György azért egy pillanatig se feledkezett meg a kötelességről, melyet magára vállalt, a melynek egész jóhiszeműleg becsületesen meg akart felelni. Csak lét tőle, valósággal mint az iskolás gyermek a szigorú mester vesszejétől, azért halogatta teljesítését napról-napra. Sohase találta jó alkalmat anyjával megbeszélni szerelmét s beleegyezését valamiképp kiesikarni; de nem is nagyon kerestette s szívesen tologatta a napokat. Nem nagy bizalommal tekintett a megbeszélés elé s nem sok jót várt anyja hajlandóságától. Ismerte jól anyja nézeteit, fiahoz kötött reményeit, melyeket az ő választása mind le fog rombolni. Nem is nagyon hitte, hogy anyja engedni fog. De viszont fogadkozott magában erősen, hogy ő épp oly hajthatatlan lesz. Viharos jelenetek lesznek, talán végleges szakítás közte és családja között, vagy legalább hosszú időre. De az elkövetkezett tények előtt utóvégre is kénytelenek lesznek meghajolni. Örökké semmire tart, a gyűlölet se; az idő esztendői fogja anyja elkeseredését, enyhíteni gyűlöletét, ő pedig keresni fogja újból megszerezni szeretetét és boldog megbékülés lesz a szerencsés vége az egészeknek.

Mert azt érzi, hogy nem tud lemondani. Most kezd igazán az életet, mióta Edith szar-

a védője, hogy miért nem megy már. Arra odahajlik a védő föléhez és halk hangon mondja:

- Amíg a tanuk el nem távoztak, nem mehetek el.
- És ugyan miért?
- A lopott nadrág van rajtam.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztárk-Magyar Bank. A jegybank állása április 7 én a következő volt: Bankjegyforgalom: 648.616.000 frt (+1.768.000 frt), ércértékpénzeslet: 502.690.000 forint (+2.898.000 forint), váltótárca: 168.945.000 frt (+274.000 forint), lombardüzlet: 20.714.000 frt (-419.000 frt), adómentes bankjegyártalék: 62.342.000 frt (+870.000 frt).

Szeszgyárosok mozgalma. A temesvári szeszgyárosok elhatározták, hogy a mezőgazdasági életők előnyére történő kontingens-leszállítás ellen állást foglalnak és erre vonatkozólag a kormányhoz petíciót intéznek, amelynek támogatását Temesvár városától is kéri. A temesvári városi bizottság tegnap tartott ülésében elhatározta, hogy a mozgalmat támogatni fogja és a város nevében külön petícionál a kormányhoz. A nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulatának küldöttsége tegnap Lukács László pénzügyminiszternél tiszteleg, akitől a szesz italok kímérése vonatkozó néhány intézkedés megváltoztatását kérte. A pénzügyminiszter szívesen fogadta a küldöttséget, amely ezután Tisza Kálmánál, Nagyvárad képviselőjénél tiszteleg. Ő is megígérte a kérdés pártfogását.

Vasutak bevétele. A Déli Vasut bevétele 1.327.864 forint volt (+ 65.563) az Osztárk Magyar Államvasut pedig 687.789 forint (+ 47.542).

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3%-os nyeresémi-kötvényeinek ma történt tizennyolcadik ki-sorsolása alkalmával a következő kötvények huzat-lak ki:

Nyereményhuzás: 3198 sor. 33 sz. főnyeresémi 100.000. nyeresémi: 2421 sor. 77 sz. 4000, 185 sor. 24 sz. 2000, 1790 sor. 56 sz. 2000, 2611 sor. 45 sz. 2000, 1693 sor. 11 sz. 400, 2905 sor. 38 sz. 400, 1660 sor. 20 sz. 400, 3401 sor. 31 sz. 400, 620 sor. 13 sz. 400, 3054 sor. 45 sz. 400, 1575 sor. 56 sz. 400, 1460 sor. 60 sz. 400, 1978 sor. 52 sz. 400, 178 sor. 8 sz. 400, 1534 sor. 87 sz. 400, 2620 sor. 80 sz. 400, 2446 sor. 14 sz. 400, 3152 sor. 29 sz. 400, 1516 sor. 14 sz. 400 korona.

A 220 koronás díjak huzása (díj 20 korona): 2654 sor. 1-100 sz.

Törlesztési huzás: 2299 sor. 1-100 sz. 1117 sor. 1-100 sz.

Fizetési képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Tauscha-

mét bírja. Amilyen erős vágygyal vágyakozott utána, meg se merte volna álmolni a boldogság ama teljességét, melylyel e szerelem elárasztotta. Első nap, mikor hazajött s Edith szerelmét megszerezte, a meghódolás könnyűsége és teljessége fejébe hajtotta egy küssé a vért s csaknem önteltté tette. Valakinek hitte magát, aki ilyen hódítást ilyen könnyű szerrel tudott megvalósítani, büszke és hiu volt egyszerre, hogy a nő nem tudott neki ellentállani. De mikor megismerte Edith szerelmét, mely amilyen mélységes, olyan tartózkodó is volt egyuttal, amilyen odaadó, olyan szűzies is: nap-nap után újra kellett meghódítania, találkozásról találkozáásra mindig új s ismeretlen színben tűnt szemébe: akkor kezdte annak nagy s ritka értékét is fölismerni. Napról-napra jobban távolodott a nő képe attól, aminek ő első benyomásra ítélte: értékinék és hevesnek, forró vérűnek és szenvedélyesnek, s lett napról-napra mindinkább az ő szívében is az, ami csakugyan volt: eszményi, tisztá és fonszéges alak, aki felelte állt másoknak abban, hogy keresztülment a szenvedések tisztító tüzén. Nemesebbnek és jobbnak érezte magát mellette s esetről-esetre érezte magát a hatást, melyet a csodálatos nő lélek finomsága az ő fogékony lelkére gyakorolt.

De az anyjával való tárgyalás is napról-napra mind komolyabb színben tűnt föl neki s napról-napra féltelmesebbnek is. Huszszor hozták akart már fogni s huszszor visszaríadt; s erejét napról-napra fogyni érezte, s szükségesnek találta, hogy fogadkozását szüntelenül megújítsa maga előtt. Mert érezte azt is, hogy nem olyan könnyű lesz neki, mint ahogy elhatározta, az anyjával való szakításba beletörődnie. Mindig anyás gyermek volt, s akármilyen sokat volt is gyermekkorában a családon kívül, a benne élés tudata egy percre sem aludt ki szívében. Sokszor már azt hitte, hogy anyja maga akarja a témára rávezetni.

(Folytatása következik.)

novics Jovance és Fia Belgrad, Gmizovics Jovan Uzsice, Tanasescu George Bukarest, Dumitriu Constantina Bukarest, Schonloebet J. L. Bukarest, Moscanu Virgiliu Bukarest, Zlataroff Frati Tulcea, Lustmann Salamon borkereskedő Rzeszow, Beck Jakob kereskedő Ada; Fischl Julia kereskedőnő Prága, Parizek Jaroszlav kereskedő Schwarz-Kosztelec, Hönig Ede Warnsdorf, Cs. és kir. sedleci dohánygyár munkásainak és alkalmazottainak fogyasztási szövetkezete Sedlec, Hildemann Adolf kereskedő Teschen, Leser Markus Tarnow, Ganczfried Jenő kereskedő Ungvár, Schilli György és Ferenc kereskedő Német-Palánka.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénteken 16 25, áruban 16 50 forint, Bécsben 16 60, illetve 16 80 forint.

Borjövásár. 1899. évi április hó 25-én. Felhajtott 1059 darab szopós, — darab rugott élő borju, bárány élő — darab, öltött — darab, 24 éves nővendék. A vásár hangulata meglehetősen élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár arajgyezése 1899. április 24-én. Készlet 44 darab. Érkezett 920 darab. Összesen: 964 darab. Eladott 755 darab. Maradt 209 darab. — Napi árak: 120-180 kgr. súlyban 48-51- — krajcárig, 220-250 kgr. súlyban 48-51- — krajcárig, 320-380 kgr. súlyban 48-51- — krig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 45-46 krajcárig. Malacok 40-42 krajcárig különként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 8564 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3253 darab fiatal sertést, 5027 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 8280 darabot. Nagy felhajtás. Lánya iranyzat mellett.

Jegyzékek: kgként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 44 1/2-45 1/2 kr, kivételesen 46- — krajcáron, középmínőségű sertés 41 1/2-43 1/2 krajcár, könnyű sertés 38-40 krajcár, fiatal sertés 39-46 krajcáron.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 25.

Buzaüzletben megnyitáskor szilárd volt az irányzat. Magyar áru eleinte változatlan áron került eladásra, később azonban az élénkebb kereslet következtében 5-10 krajcárral magasabb árakat fizettek. A forgalom 38.000 métermázs volt, ebből 14.000 métermázs idegen áru.

Egyéb gabonaneműekben nagyon korlátozott volt a forgalom változatlan árrakkal.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 9 frt 20 kr, 100 mm. 50 k. 9 frt 15 kr, 200 mm. 73 k. 9 frt 10 kr, 100 mm. 78 k. 9 frt 10 kr, 100 mm. 79 k. 9 frt 10 kr, 150 mm. 79 k. 9 frt 10 kr, 170 mm. 79-7 k. 9 frt 10 kr, 100 mm. 79 k. 9 frt 10 kr, 300 mm. 79 k. 9 frt 20 kr, 100 mm. 78 k. 9 frt — kr, 100 mm. 78 k. 9 frt — kr, 200 mm. 78 k. 9 frt 95 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 85 kr, 800 mm. 78 k. 9 frt — kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 75 kr, 150 mm. 77 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 95 kr.

Makói: 2470 mm. 77 k. 9 frt 15 kr.

Felsőtisza vidéki: 150 mm. 77 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 75 k. 8 frt 60 kr.

Pestvidéki: 350 mm. 80 k. 9 frt 20 kr, 260 mm. 78 k. 8 frt 75 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 95 kr.

Fehérmegyei: 1550 mm. 76 k. 9 frt 10 kr, 150 mm. 71 k. 7 frt 80 kr.

Zentai: 2000 mm. 74 k. 8 frt 60 kr.

Adai: 1200 mm. 74 k. 8 frt 65 kr.

Bácskai: 4000 mm. 74 k. 8 frt 80 kr.

Bécskeréki: 3540 mm. 75 k. 8 frt 40 kr.

Pancsovai: 1110 mm. 72 k. 8 frt 20 kr.

Óbécsei: 3050 mm. 76 k. 9 frt 15 kr, 205 mm. 75 k. 9 frt 15 kr.

Kanizsai: 1000 mm. 77 k. 8 frt 60 kr.

Romániai: 3500 mm. 74 k. 6 frt, 92 1/2 kr, 5170 mm. 75 k. 6 frt 25 kr, 5200 mm. 75 k. 6 frt 25 kr.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 300 mm. 7 frt. 200 mm. 7 frt 0 1/2 kr.

Zab: 100 mm. 6 frt 05 kr, 100 mm. 6 frt.

Tengeri: 100 mm. 4 frt 55 kr, 100 mm. 5 frt 55 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for grain types (Buzza, Tiszavidéki, Pestvidéki, Fehérmegyei, Zentai, Adai, Bácskai, Bécskeréki, Pancsovai, Óbécsei, Kanizsai, Romániai) and prices in various units (k, kr, frt).

A határirtóüzlet folyamán a következő kitételek történtek:

Table with columns for dates (Buza áprilisra, Buza májusra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Zab májusra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra) and price ranges.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for grain types (Buza áprilisra, Buza májusra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra) and prices.

Déliután fél 1/2 óraker zárul:

Table with columns for grain types (Buza áprilisra, Buza májusra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Zab májusra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra) and prices.

A budapesti értéktözsde.

Az előtözsde változatlan külföldi és bécsi jegyzésekre üzletellen volt, az árfolyamok alig változtak. Az irányzat tartott maradt. A helyi értékek piacán salgótarjani köszénbánya részvényeket 341 forintért elővételi jog nélkül adtak-vettek.

A délitözsden berlini jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett a hangulat megszilárdult és az összes nemzetközi értékek javultak. Különösen rimamurányi vasmű-részvényekben élénk kereslet nyilvánult és 4 frttal emelkedtek, míg államvasutak el voltak hanyagolva és olcsóbban zárultak. A valuta és ércárak változatlanok.

Az előtözsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 384.25-385.—, Osztárk hitelrészvény 357.15-356.40, Osztárk-magyar államvasuti részvény 362.60-362.90, Déli vasut 58.50, Rimamurányi vasmű 314.—, Közúti vasuti részvény 376.—, Salgótarjani köszénbánya részvény 539.— forinton.

A déli tőzsde.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 384.50-385.50, Osztárk hitelrészvény 357.15-357.80, Osztárk-magyar államvasuti részvény 362.20-362.90, Rimamurányi vasmű részvénytársaság 314.50-318.25, Déli vasut 58.25-58.50, Közúti vasut részvény 375.50-375.75 forinton.

Az utótözsde irányzata mérsékelt forgalom mellett tartott maradt.

Jegyzetek: Osztárk hitelrészvény 357.90-358.10, Magyar hitelrészvény 385.25, Osztárk-magyar államvasut 363.80-364.—, Rimamurányi vasmű 317.75-317.— forinton.

Déliutáni zárlat:

Osztárk hitelrészvény 357.90 forinton.

Lezárolt árfolyamok:

Table with columns for financial instruments (Magyar általános hitelbank, Osztárk hitelintézet, Pesti magyar keresk. bank, Belvárosi takarékpénztár, Budapesti takp. és zálogk. r.t., Egy. Budapest. f. v. takarékpénztár, Pesti hazai első takarekp., Magyar aszfalt részvénytársaság, Salgótarjani kösz.-bánya r. társaság, Bantlin-féle vegyi gyárak, Magyar cukoripar A-sor, Magyar cukoripar r. t. B-sor, Bpesti városi villamos vas) and prices.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns for exchange rates (Allamadósság, Magyar Államadósság, Osztárk Államadósság, Idegen Államadósság) and prices.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
Délután 2 1/2 órákor IV. ifjúsági előadás.
Fenn az ernyő, nincsen kas.
Vigjáték 3 felv. Irta Szilágyi E.
Este:
Fehér nász.
Dráma 3 felvonásban. Irta Jules Lemaitre. Fordította Ambrus Zoltán.
Kezdete 7 1/2 órákor.
Csütörtökön Stuart Mária. Pénteken Királyi házasság. Szombaton Kaméliás hölgy. Vasárnap Himfy dalai.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
Jancsi és Juliska.
Mese 3 képpben. Szövegét írta: Wette Adelaide. Fordította Ábrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck.
Utána:
Babatündér.
Látványos ballet 1 felvonásban. Szerzőtékk Hassreiter és Gaul. Zenéjét írta Bayer.
Kezdete 7 órákor.
Csütörtökön A hadi fogoly. — Coppélia. Pénteken Folt, amely tisztáit. Szombaton A nürnbergi baba. — A piros cipő. Vasárnap Tannhäuser.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
Tanqueray második felesége.
Színmű 4 felvonásban. Irta Arthur W. Pinero. Fordította Fái J. Déla.
Személyek:
Tanqueray Gái Cortelyonné Rostagni
Ellean Delhi E. Georg Orreyed Fenyveszt
Gordon Jayne Kazaliczky Lady Orreyed Berzétei
Fr. Misquith Szerényi Hugh Ardale Góth
Drummler Hegedűs Morse Győző
Ray Paula Lányos Inas Kassai
Kezdete 7 1/2 órákor.
Csütörtökön „Az Arany Kakas” először: Pénteken „Az Arany Kakas” másodikszor: Szombaton „Az Arany Kakas” harmadszor: Vasárnap d. u. Dr. Pepi, Hajnali vendég. Este: „Az Arany Kakas.”

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
A baba.
Látványos operette 4 szakaszban. Irta Ordonneau Maurice. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerzőtte Audran Edmond.
Személyek:
Lancelot Hegyi Agnelet Várdai
Maxim Vidor Benoit Kalcsej
Hilarius Németh Josse Tallián
Hilariusné Csatai Guduline Harmath
Alésia Kury Egy jegyző Ujvári
Chantarelle Solyomai 1-ső beszélt Makkos
Lorémois Tollagi 2-ik beszélt Baán
Balthasar Horváth 3-ik baba Rózsa G.
Basilique Vértési Az ördög Buzáth
Kezdete 7 1/2 órákor.
Csütörtökön A görög rabszolga. Pénteken A fehér csirke. (1-ször.) Szombaton A fehér csirke. (2-ször.) Vasárnap délután Holtomiglan. Este A fehér csirke. (3-ször.)

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
A Gyurkovics lányok.
Két kép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferenc.
Személyek:
Gyurkovicsné Szilassy Liza Haller
Kasinika Rózsa Klári Várdai
Sári Aranyossy Radványi Molnár
Ella Bilkei Gida Rózsabegy
Mici Rákai Horvay Fűredi
Terka Galambos Sándorfy Szilágyi
Kezdete 7 1/2 órákor.
Csütörtökön Robinzonok. Barnett-lányok. Pénteken A Gyurkovics-lányok. Szombaton A Michulányok. Vasárnap délután Aranylakodalom. Este Robinzonok. A Barnett-lányok.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
Éva grófnő.
Kezdete 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi április hó 26-án.
A párisi társulat vendégszereplése.
Le Boulet.
Utána:
Le Client Sérieux.
Kezdete 7 1/2 órákor.

BUTOR részletfizetésre!

Allami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháztörzsek, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Krisztófer-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Aranyjegyű 25 kr. levéljegyet behirdetés ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.
Kezdete 8 órákor, vége 12 órákor.
Ma
Ujdonság! Először! Ujdonság! Excellenciás és Elefánt.
Bohózat.
Még csak három napig:
A világhírű komikus - akrobaták „AZ ERDEI MANÓK.”
Sylvester Kremo csoport.
REAL és LANZETTO a kitűnő franciaudvisták.
THE NAMRUG zene-excentrikus.
Valamint az összes műsorok.

Luser L. -féle turista-tapasz.

Előzetes és gyorsan készíthető, személetes és a helyi szellemet tükröző, hőkezelésű, továbbá mindennemű hőkezelésű ellen. A használati állás valóságos.

Kézponti szék, ráktör: **SCHWENK L.** gyógyszer. NEOLING-BÉCS.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védjegyvel és círással el van látva, azért is erre figyelni kell.

1 doboz ára 60 kr. 5000

Videkre 80 kr. előzetes befizetés mellett bérmentve.

Magyarországi kizárólagos TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer. Budapest, Király-utca 12.

Magyar Tudakozódó Egylet. Meghívó

a Magyar Tudakozódó Egyletnek f. 1899. évi május 7-én délelőtt 11 órákor az egyesület helyiségében (Nádor-utca 20. I. em.) megtartandó

rendes évi közgyűléséhez.

Budapest, 1899. április hó. Tisztelettel
Tschögl Henrik, egyesületi elnök.

- NAPIREND:**
- Az igazgatóságnak jelentése az egyletnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről;
 - a pénztárforgalmi kimutatás előterjesztése és a következő évre vonatkozó költségvetés megállapítása;
 - a lefolyt évre vonatkozó felmentvény megadása;
 - a tagoknak oly indítványai, melyek legalább 14 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóság elé terjesztettek;
 - 9 igazgatósági tagnak újból való megválasztása;
 - a háromtagú számvizsgáló bizottság megválasztása.

Egy millió korona főnyeremény. Évenként 13 húzás.

Ezen hirdetésre való hivatkozással és 2 részletnek, azaz 5 frtnak hozam juttatása ellen, kiszolgáltatom az alant felsorolt sorsjegyek 36 óra szóló részletveit 3 havi nyugtával, vagyis

5 koronát ingyen adok

és a részletveken felsorolt sorsjegyek már a legközelebbi húzásokon is részt vesznek!

A sorsjegyek a következők:

- 1 3/0 oszt. földh. tel. nyeresémi. Húzás május 15. én.
- 1 4/0 magyar jelzálog „ „ „ 15. én.
- 1 Olasz vörös kereszt-sorsjegy „ „ „ 1. én.
- 3 lószív-sorsjegy „ „ „ 15. én.

BEIFELD JÓZSEF bankháza
Budapest, Károly-körút 1. sz.
Alapított 1874. Alapított 1874.

Herczeg Ferenc Rajza Lenke

válogatott regényei 28 díszkötésű kötetben.

1. Nyomavestett 2 k. 4. |
2. Della „ „ 1. 2. |
3. Az anyajegy 1. 2. |
4. Egy szegény leány története 1. 2. |
5. Hercegi korona 2. 4. |
6. Családi hagyomány 3. 6. |
7. Öt órákor 1. 2. |
8. Megkészt fecske 2. 4. |
9. A titok 1. 2. |
10. Átültetett virág 2. 4. |
11. Ruth 1. 2. |
12. A vér hatalma 1. 2. |
13. Arany kigyó 2. 4. |
14. Opál 1. 2. |
15. Szőke mint a buza 2. 4. |
16. Ár és apály 1. 2. |
17. Az erdei lak. 2. 4. |
18. Beesülés 2. 4. |

A 28 kötetből álló gyűjtemény egy szerezni való megrendelés esetén 56 frtért szállítjuk, mely összeg 2 frt 50 kros egymásután következő havi részletekben törlesztendő. — Az egyes kötetek a kitétt bolti áron külön is kaphatók. Az ár és 20 kr. portó előleges befizetése esetén bérmentve.

Megrendelhető **BUDAPESTI NAPLÓ** kiadóhivatalában, József-körút 18-ik szám.

Herczeg Ferenc munkái.

Diszkadás. 6. Díszkötésben.
Eddig megjelent:

- Az első fecske 2.40
- Honföld háza 1.80
- Szabolcs hátszága 2.40
- A három testőr 1.80
- Napnyugati mesék 3.-
- A Gyurkovics-hűk 3.-
- A Gyurkovics-lányok 2.50
- A dolovai nábob leánya 1.80
- Simon Zsuzsa 2.50
- Mutamur 2.40
- Fenn és lenn 2.40
- Egy leány története 2.60

Az eddig 12 kötetből álló gyűjteményt egyszerre való megrendelés esetén 28 frt 60 kr-ért szállítjuk, mely összeg 1 frt 50 kros egymásután következő havi részletekben törlesztendő. — Az egyes kötetek a kitétt bolti áron külön is kaphatók. — Az ár és 20 kr. portó előleges befizetése esetén bérmentve. — Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

ÉRDEKES KÖNYVEK olcsó áron!!

Pierre Louys: Az asszony boldogja. Fordította Dr. Rózsa Géza 1 frt. — „Aphrodite” Ford. Dr. Rózsa Géza 1.80
Prevost Marcel: Fél-szüzek. Fordit. Dr. Rózsa Géza —.60
— Juliette házassága F. Dr. Rózsa G. —.50
— A nazareth szűz F. Dr. Rózsa G. —.50

Aranyjegyű ingyen és bérmentve.

Megrendelhető a **Budapesti Napló** kiadóhivatalában **József-körút 18,**

2 frt terjedő megrendelések csakis az összeg előleges befizetése ellenében teljesíthetők.

Egy kerepesi-uti szegény hordárt ma a hat gyermekével és feleségével egyetemben kidobták a lakásából, mert nem tud fizetni. Betegsége miatt jutott odáig, hogy most az utcán éhezik a családja. Tisztes, becsületes ember, aki ha erőre kap, segít majd magán. Addig azonban akár éhenhalhat a gyermekeivel egyetemben. Tisztelettel kérem a jó embereket, segítsenek rajta. Szíves adományaitak méltóztatásuk nevére a Budapesti Napló szerkesztőségébe küldeni. Minden küldeményt ezen a helyen fogok nyugtázni.
Thury Zoltán.

SZOLYVA-HÁRSFALVA

klimatikus gyógyfürdő és hidegvízgyógyintézet.
Járványmentes hely. Állandó fürdőorvos. Idény: májustól októberig. Gyógyszertár. Két vendéglő.

Remek szép fekvéssel, kiránduló helyekkel és sétányokkal. GYÓGYEZZÉSKÖZÖK: Hidegvízgyógyintézet, vasas és ásványos szennyvíz és fürdő; az ideiglenes és elszigetelt átalakított és- és fehérbelgrázi fürdő, villany-massage, természetes melegvíz, juhász; mindezek először használatára a gyógyfürdő orvosai ügyelnek. — Utóbban épült vasuti állomás. — GYÓGYÁLLÁSOK: Tüdőbeteg, malária (mocsári), gőge, hörgő- és tüdőbőr, gyomorhurut, emésztelenség, máj- és lépbetegségek, vesebetegségek, szifilisz és gőrvényes csontbajok. Mindenféle idegbetegségek, fejfájás, migraine, historia, szédülés, néha légszűrés, lipochondria. — Vöröbak, közvény, görvény, bujaker, dolium trem. pont. Nő betegek: fehérlőgyulladás, sárgabőrű zavarok. — Kétféle ellátás és lakás. — Prospektusul és egyéb felvilágosításul szívesen szolgálunk a fürdő gazdóság.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztői: **BADÓ ANTAL**. Kiadói: **Lampel R. (Wodianer F. és Piai).**

A legújabb számok a következők:

98. FRANCIA ELBESZÉLŐK TÁRA. Második sorozat. Daudet, Claretie, Prévost, Coppée, Allis, Ephyre, Fordították Ambrus Zoltán és Tölgyessy Margit. A francia elbeszélő művészet mestereinek bemutatását és az új sorozat néhány nagyszerű munkáját folytatja. Főképp a füzetet megnyitó Daudet-féle elbeszélés hatásoa.
99. OLASZ ELBESZÉLŐK TÁRA. Második sorozat. Capuana, Castelnouvo, Ford. Tóth Béla. Capuanától egy hosszabb, Castelnouvo-tól két rövidbe elbeszélés van e számban, mely későbbi kötetekben fogja feladni az olasz irodalom barátságát számát.
100. JÓKAI MÓR. Szép Angyalok. Kis képek. A Magyar Könyvtár a jubileárius füzeté számára koszorús írónk egyik legújabb, még soha kötetben meg nem jelent remek elbeszélését és nyolc bájos rajzát engedte át.
101. ARANY. Jókai öröge. Első topás. Bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos. Arany János két legszebb népies költői elbeszélése van e füzetben kiadva és jeles bevezetéssel ellátva.

Megrendeléseknél elegendő a füzet számát jelezni.

Egy-egy füzet ára 15 kr.
Minden füzet egyenként kapható. Megrendelhetők:

a **Budapesti Napló kiadóhivatalában**, Budapest, József-körút 18. szám.
Teljes jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

THEDO tanár-féle szakál-hagyma

Használat előtt. Használat után.

legjobb és legbiztosabb szer szép eldőlésére.

Bámulatos gyorsan mozdítja elő a szakálbőrt, úgy, hogy még 16 éves fiúk is rövid idő alatt teljes és erős szakált és bajuszt nyerteknek használatuk folytán, mely tény az az ezer elismeré írt bizonyítja.

Egy csomag ára 1 frt és 2 frt 10 kr.
Videkre csakis 1 frt 20 kr. vagy 2 frt 35 kr. előre befizetés mellett bérmentve. — Főraktár: **Török József** gyógyszerterárium, Budapest, Király-utca 12. sz.

Vízgyógyintézet „Priessnitzthal”

Mödlingben

Bécs mellett, 48 éve áll fenn, 20 év óta Dr. Weiss József vezeti. — Kitűnő gyógyutakak belső betegségeknél és ideggyógyulásoknál. — Vízurak — Villamos kurák. — Hízaló kurák. — Mérsékelt árak legjobb ellátással. Prospektusok kívánatra ingyen.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

A részvényes urak ezennel meghívtnak a f. évi május hó 29-én délelőtt 10 órakor Bécsben, I. Eschenbach-Gasse 9. szám alatt (az osztrák mérnök- és építész-egylet termében) megtartandó

negyvenkilencedik közgyűlésre.

Napirend:

- I. Az évi jelentés felolvasása;
- II. az 1898. évi zárszámadás feletti határozathozatal;
- III. az igazgatótanács részbeni megújítása;
- IV. a számvizsgálók megválasztása.

Az alapszabályok 22. cikke szerint a közgyűlésben csak az azon részvényesek vehetnek részt, kik legalább 40 részvényvel bírnak, s ezeket legkésőbb 14 nappal a közgyűlés összehívása előtt az alantabb megjelölt pénztárak valamelyikénél letéteményezték, é. p.:

- Bécsben: A cs. kir. szab. osztr. keresk. és iparintézetnél; Rothschild S. M. urnál, vagy a társaság számvonóságánál a déli vaspálya udvaron (igazgatósági épület); A magyar általános hitelbanknál; A cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézet főköjárnál;
- Budapesten: Rothschild M. A. és fiai urnaknál;
- Triesztben: Bleichröder S. urnál, vagy a Disconto-társaság igazgatóságánál;
- M/m. Frankfurtban: Behrens L. és fiai urnaknál;
- Berlinben: Speyr és társa urnaknál;
- Hamburgban: A svájci hitelintézetnél;
- Baselben: A társaság letéti pénztáránál Rue Laffitte 17.
- Zürichben: Rothschild N. M. és fiai urnaknál;
- Párisban: a Banca Lombarda di Depositi e Conti Correnti-nél;
- Londonban: Lombard, Odier és társa urnaknál;
- Milanóban: Cambofort, Saint Olive F. és társa urnaknál és
- Genfben: Veuve Morin, Pous és társa cégnél.
- Lyonban: A letéteményezett részvények helyett letéti jegyek és igazolványok szolgáltatnak ki, mely utóbbiak a közgyűlésben való megjelenésre jogosítanak.

Távollevő részvényesek írásbeli meghatalmazás útján más, a közgyűlésben részvételre jogosított részvényes által képviselhetik magukat (23. cikk).

Képviseltes esetén az igazolási jegyen előnyomott meghatalmazás kitöltendő, a meghatalmazó által sajátkezűleg aláírandó s legkésőbb f. é. május hó 20-án a társaság számvonóságánál Bécsben (déli vaspályaudvar) felmutatandó, megjegyeztetvén, miszerint az alapszabályok 25. cikke szerint egy részvényes sem egyesíthet magában többet 10 szavazatnál saját joga alapján és mint más szavazatjogosult részvényesek meghatalmazottja.

Bécs, 1899. április hó 17-én.

Az igazgató-tanács.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Jó és olcsó!

- 1 vég legjobb ing-sifon, 20 m. hosszú, 86 cm. széles 4 ft
- 1 vég szintartó ing-oxford, 24 m. h. 78 cm. széles 5 ft
- 1 vég órásváza, 20 méter hosszú, 84 cm. széles 3 ft 50 kr.
- 1 db női alsószoknya 96 cm. hosszú, 240 cm. széles 55 kr.

Legjobb cérnaváson,

- 1 vég 20 1/2 m. hosszú, 78 cm. széles. 6 ft 20 kr.

Louisiana gyolcs,

- 1 db, 20 m. hosszú, 96 cm. széles. 5 ft 60 kr.
- Zepirotek, piquek, flanelk, damaszok, törülközők, ág- és asztal-neműk béműltos olcsó áron utárvétel.

KRAUS JÓZSEF vázson ruhyár, NACHOD, Csehszország.

Minták ingyen és bérmentve.

Áruk, melyek a kívánalmaknak meg nem felelnek, visszavételnek.

EPPEM MOST JELENT MEG!

A Sárga Dominó.

Írta: PRÉVOST MARCEL.

Fordította: Dr. Bethlen Oszkár.

Ara: 50 krajcár.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Bérbeadási hirdetés.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok tulajdonához tartozó u. n. ó- és újépületi bolthelyiségek, a hozzájuk tartozó lakrészekkel együtt f. évi szeptember hó 30-tól kezdődőleg három év tartamára f. évi május hó 15-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlati tárgyalás útján bérbeadtnak.

Bérbevenni szándékozók felhívtnak, hogy egy koronás bélyeggel és az ígérendő évi bér 10%-ának megfelelő bántépénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatukat a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságához fentemlített határidőig annál is inkább nyújtsák be, mivel a később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes szerződési feltételek a ménésbirtok igazgatóságától megtudhatók.

Mezőhegyes (Csanádmegye), 1899. április hó 21.

A m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága.

BUTOROK

Sárkány és Schütz

cég rendkívül megnagyobbított asztalos- és kárpittelepeket a tavaszi időnyre a t. közönségnek megvételre ajánl, semmi kívánni valót hátra nem hagyva. Minthogy a cég nagyon száraz anyagból való és egészen új választéku, szolid kivitelű

Sárkány és Schütz

cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., a New-York kávéházzal szemben, földkereni.

Sárkány és Schütz

cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., a New-York kávéházzal szemben, földkereni.

Arjegyzékek 25 kr. bélyeg ellenében bérmentesen küldetnek meg.

Gyógyszertárain készítménye a párisi, bordeauxi és brüsszeli kiállításokon nagy arany érmeikkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve.

Fontos tüdőbetegeknek

Az egyedüli bevált szer a tüdő és légcső betegségei gyógyítására. Számos elism. előv. első rangú orvosoktól és elsőb. egyenektől. Ára 1 liter 25 ft. — 1/2 liter 12 ft 50 kr. 1/4 liter 6 ft 25 kr.

BECKER JÁNOS gyógyszerész.

Főraktár: Török Józsefnél, Budapest, Király-utca 12. sz.

Dr. MÜLLER főtűrsorvos-féle injekció és labdacsek

A legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgy-és bántalmaknál — húgyösszegyulladások és folyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóhatások nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékeltek. Egy adag ára, friss bajoknál 1 ft 60 kr., idült régi bajoknál 2 ft 50 kr., postán küldve csomagolásért 25 kr-al több, portó nélkül.

Szt.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 33. Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12. Sziveskedjék ezen hírdetést kiválni és megörizni.

Azok a szorvedő férfiak,

kik sok más szerrel való próbálkozás után használtak a Dr. EGGER-féle

injectio Hamamelis Virginica-t,

meggyőződtek arról, hogy ezen szer felülmúlja hatásában a többi hasonló készítményeket, minthogy 6-8 becső bántalmakat, legrövidebb idő alatt gyógyít.

Dr. Egger-féle Injectio ára 70 kr. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett bérmentve 1 ft 5 kr., két üveg 1 ft 75 kr. Fő- és szétküldési rakár: Gyógyszertár a „NADORHOZ”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Utazáson nagyon praktikus. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva (Bizonyítvány kelt Bécsben 1887. július 3-án).

Kalodont

Fogtisztító szer.

A száj közbilitése, csupán száj-vegy fogvizsel magában nem elegendő a fogak tiszteles megtisztításához. Ehhez egy fogtisztítószert használnia okvetlenül szükséges.

Mindenütt kapható.

GYÖNYÖRŰ MŰVESZI BECSŰ DISZMŰ!

LOTZ KÁROLY FALFESTMÉNYEI.

Husz fénymetszetű táblával és Morelli Gusztáv fametszeteivel.

Szövegét írta: RIEDL FRIGYES.

Ára diszkótésben 18 forint.

Ez album, mely elejétől végig magyar munka, a legnagyobb magyar freskó-festő legkiválóbb műveit foglalja magában. Kiadta egy a magyar arisztokrácia és a társadalom kitünőségéből alakult, Izabella kir. hercegnő asszony védnöksége és gr. Batthyány Lajosné szül. Andrássy Ilona grófnő elnöklése alatt álló hölgybizottság.

A nagy ívrét alakú, külön e célra készült papíron nyomtatott díszalbum a nagy művészek következő, eddig részben hozzáférhetetlen és itt először reprodukált alkotásait közli fénymetszetekben: I—II. Az Olympus (freskó), III—IX. Részletek az Operaház mennyezetének freskójából: Apolló csoportja, Zeus csoportja, Pluto birodalma, Bacchus és kisérte, Poseidon csoportja, Venus csoportja. A művészetek. X—XI. Justitia (a Kuria lépcsőházának freskója). XII. A művészetek (mennyezet-freskó). XIII. Mennyezet-freskó gr. Károlyi István palotájában. XIV. A hajnal (gróf Károlyi Sándor palotájából). XV. Magyarország apothéozisa (az új országház mennyezet-freskója). XVI. A törvényalkotás apothéozisa (új országház). XVII—XVIII. A négy evangélista. (A lipótvárosi bazilikából). XIX—XX. Szent László életéből (a budai Mátyás-templom fali freskói).

Ezenkívül 22 pompás metszetű szövegkép a viola tonusban nyomtatott szövegtől eltűvörös színben.

A fénymetszetek Háry Gyula és Papp Sándor festő-művészek közreműködésével készültek.

Szövege — Riedl Frigyes beható tanulmánya Lotz művészetéről — a következő fejezetekre oszlik: 1. Lotz első modora. 2. Második modora. 3. Lotz fejlődése. 4. Műfaja. 5. Jellemző és színező művésze. 6. Első nagy művei. 7. A nagy mennyezetek. 8. A paloták falképei. 9. Templomi festményei.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

